

vergadering **C49**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 26 oktober 2021

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vernietiging van de milieuvergunning voor zeven windturbines in Lommel – 249 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vliegroutes van Brussels Airport – 338 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de goedkeuring van de geluidsactieplannen voor de luchthaven Brussel-Nationaal – 421 (2021-2022)	4
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de steeds toenemende steun voor statiegeld op blikjes en plastic flesjes – 269 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de invoering van statiegeld – 325 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over een verbod op plastic verpakkingen voor groenten en fruit – 262 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over een algemeen verbod op plastic verpakkingen voor groenten en fruit – 289 (2021-2022)	20
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de realisatie van de Vlaamse bosuitbreidingsplannen – 381 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het bosuitbreidingsplan – 450 (2021-2022)	26
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de toepassing van de ministeriële instructie naar aanleiding van de weigering van de vergunning voor de gascentrale van Tessenderlo – 388 (2021-2022)	33

VRAAG OM UITLEG van Bart Claes aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vernietiging van de milieuvergunning voor zeven windturbines in Lommel – 249 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Vrijdag 8 oktober werd bekend dat de Raad van State de milieuvergunning van EDF Luminus voor zeven windturbines op Maatheide in Lommel vernietigd heeft. De vergunning werd al in 2018 afgeleverd door toenmalig minister Schauvliege. Haast meteen na de aflevering van de vergunning startte Vogelbescherming Vlaanderen een procedure bij de Raad van State. Maatheide is namelijk een gebied waar een groot aantal trekvogels passeren. Volgens Jan Rodts van Vogelbescherming Vlaanderen is het onverantwoord om op zo'n plaats dergelijke constructies te bouwen. Ik ben het op dat vlak met hem eens. Hij wordt daarin ondersteund en bijgetreden door Natuurpunt.

Het bijzondere van deze zaak is weliswaar dat Luminus de procedure bij de Raad van State niet afwachtte en ondertussen al vijf van de geplande zeven windturbines heeft gebouwd. Het is onduidelijk of de turbines nu zullen moeten worden afgebroken of niet, want EDF Luminus beschikt wel over een bouwvergunning.

Vogelbescherming Vlaanderen eist alleszins dat de turbines onmiddellijk stilgelegd worden. De organisatie pleit er bovendien voor dat de turbines verplaatst worden naar een locatie waar ze trekvogels niet in hun route hinderen. "Welk nut heeft een stilstaande windturbine?", klinkt het. Ze laten weten dat ze hopen op uw steun hiervoor.

Wat is uw visie op hoe het nu verder moet met de vijf reeds gebouwde windturbines op Maatheide?

Is het de eerste keer dat de Raad van State een milieuvergunning voor het exploiteren van windturbines vernietigd heeft, nadat de turbines reeds gebouwd werden? Indien niet, hoe werd in het verleden met een dergelijke situatie omgesprongen?

Kan Luminus op enigerlei wijze gesanctioneerd worden voor het bouwen van de turbines zonder milieuvergunning? Ze hadden natuurlijk wel een bouwvergunning. Wat is uw visie daarop?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De milieuvergunning uit 2018 werd inderdaad door het arrest vernietigd. Dit betekent dat ik opnieuw een uitspraak moet doen in de administratieve beroepsprocedure die was ingesteld tegen de milieuvergunning verleend door de deputatie. Ik hoop het dossier, met de nieuwe adviezen, zo snel mogelijk te krijgen van de administratie, zodat zeer snel een nieuwe beslissing kan worden genomen. Op deze wijze kan er rechtszekerheid komen, zowel voor de aanvrager als voor de beroepers.

Bij de administratie zijn er geen vergelijkbare dossiers gekend. Voorliggende casus is dus uiterst zeldzaam. Indien een procedure bij de Raad van State of de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVB) wordt opgestart tegen een vergunning voor een windturbine, gaat de ontwikkelaar normaal niet over tot de bouw van de windturbines.

Doordat de milieuvergunning werd vernietigd, beschikken de windturbines op dit ogenblik in principe niet over de vereiste vergunningen. Ik ga er dan ook van uit

dat de afdeling Handhaving de gepaste maatregelen zal nemen. Zodra ik alle adviezen heb gekregen van de administratie, zal ik proberen om zeer snel tot een nieuwe beslissing te komen.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Kort en bondig, zo heb ik het graag. Dus u moet een nieuwe beslissing nemen als er een nieuwe aanvraag komt. Hebt u er een idee van wanneer dat ongeveer zal zijn? Hoelang duurt zoiets gemiddeld?

En mocht u negatief beslissen, wat moet er dan gebeuren met de windmolens die reeds gebouwd zijn?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Zoals ik heb gezegd, wil ik dat het liefst zo snel mogelijk. Zodra we alle adviezen hebben van de administratie, denk ik dat we snel moeten beslissen. Dat is belangrijk in elk dossier, maar zeker in dezen, want het is een wat vreemde situatie. We hebben tot begin 2022 om te beslissen, als ik het goed heb, maar we gaan daar niet op wachten. Ik wil echt wel heel snel kunnen beslissen, dus we gaan de termijn niet uitputten.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Ik had nog de vraag gesteld wat er zou gebeuren als u negatief advies zou verlenen.

Minister Zuhail Demir: Ik ga daar nog niet op vooruitlopen. Ik heb het dossier nog niet ten gronde bekeken, dus ik kan dat nog niet zeggen.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Ik begrijp dat u daar nog geen uitspraak over wilt doen, maar ik kan me voorstellen dat, mocht er geen vergunning komen, het onlogisch zou zijn dat die torens daar kunnen blijven staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vliegeroutes van Brussels Airport – 338 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de goedkeuring van de geluidsactieplannen voor de luchthaven Brussel-Nationaal – 421 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Op 15 juli 2020 nam de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan van collega's Lorin Parys, Peter Van Rompuy, Gwenny De Vroe, Karin Brouwers, Alessia Claes en mezelf over de coronagerelateerde luchtvaartcrisis in onze luchthaven en de economische gevolgen voor Vlaanderen, in het bijzonder voor Vlaams-Brabant. Daarin vroegen we onder meer de Vlaamse Regering om er bij de federale overheid op aan te dringen dat ze zo snel mogelijk werk maakt van een evenwichtige Vliegwet, waarin

routes worden vastgelegd volgens de principes van het historisch preferentieel baangebruik en van eerlijke spreiding, waarbij een concentratie boven bepaalde gebieden wordt vermeden, en volgens aeronautische principes zoals vliegen tegen de wind, binnen de geldende windnormen, en rechtstreeks vliegen naar de bestemming. Daarmee wordt de leefbaarheid van de regio verzoend met nieuwe groeikansen voor de luchthaven als de tweede economische motor voor heel Vlaanderen, en de belangrijkste economische motor voor Vlaams-Brabant.

Recent pleitte cardioloog Marc Goethals in Knack tegen de nachtvluchten vanop Zaventem en de geluidshinder die dit met zich meebrengt. In deze context vraag ik graag naar een stand van zaken.

Kunt u een stand van zaken geven wat het overleg met de federale overheid over de vliegroutes betreft?

Bent u van oordeel dat de federale overheid voldoende aandacht heeft voor de impact van deze routes op Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): De ministerraad van 15 oktober jongstleden keurde na een toch wel significante vertraging het geluidsactieplan voor de luchthaven Brussel-Nationaal definitief goed. Het actieplan houdt rekening met de ingekomen inspraakreacties tijdens de publieke raadpleging van 1 december 2018 tot 11 januari 2019. Er is dus heel veel tijd over die beslissing gegaan. Daarin tekende de gemeenten Kortenberg, Kampenhout en Steenokkerzeel en de lokale actiegroep Sterrebeek 2000 een bezwaar aan tegen het ontwerp. Een van de voornaamste kritieken luidde toen dat er nergens financiering voor de omliggende gemeentebesturen voorzien was, maar dat er wel gewag werd gemaakt van ingrepen in de ruimtelijke ordening rond de luchthaven en het opstellen van isolatievoorschriften voor inwoners van die regio.

Aan het bezwaar met betrekking tot de ruimtelijke ordening komt men tegemoet door de voorbeelden van te onderzoeken scenario's met betrekking tot geluidgevoelige bestemmingen – het gaat dan over verbodsscenario's of beperkte verdichtingsscenario's – te schrappen om zo iedere voorafname op een specifieke ruimtelijke ingreep of beperking uit te sluiten. Men voegt daarbij toe dat ten aanzien van het wonen nog alle opties openstaan en dat er voor sommige gebieden beperkingen naar wonen in overweging genomen kunnen worden en voor andere dan weer versoepelingen.

Verder spreekt u, minister, in het actieplan de ambitie uit om tegen het einde van de planperiode voor het kerngebied een startdocument in functie van de inzet van een instrumentenmix te kunnen voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Uiteraard roept dit vragen op, minister.

Welke zaken hebben de goedkeuring van de definitieve geluidsactieplannen zo drastisch vertraagd?

Op welke concrete ingrepen in de ruimtelijke ordening van de luchthavenregio doelde men in de ontwerpversie van het actieplan?

Welke criteria bepalen welke gebieden al dan niet een beperking of een versoepeling met betrekking tot wonen zullen krijgen?

Welke instrumenten identificeert u met betrekking tot het operationaliseren van een gedragen langetermijnvisie op de ruimtelijke ontwikkeling van de luchthaven en haar regio?

Op welke manier worden de instrumenten met betrekking tot de invoering het geluidsactieplan afgestemd met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en het Instrumentendecreet?

Minister, u hebt ook, samen met de andere bevoegde ministers, in een brief van 8 december 2020 aan federale viceminister en minister van Mobiliteit Georges Gilkinet gevraagd zo spoedig mogelijk in overleg te treden over de federale Vliegwet. Wij hebben die vraag gesteld vanuit de commissie. Hebt u reeds een onderhoud gehad met uw federale collega Gilkinet over de federale Vliegwet? Zo ja, hoe verliepen die gesprekken? Zo niet, welke stappen zult u zetten om alsnog in overleg te gaan?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, het Vlaams Gewest is ook vertegenwoordigd in dit overlegplatform, dat voor het eerst is samengekomen op 29 september. We ondersteunen het initiatief van minister Gilkinet om een constructieve dialoog aan te gaan met alle belanghebbenden. Uiteraard zal het Vlaams Gewest hierbij de principes uit het Vlaams Regeerakkoord verdedigen.

Voorts zal ik samen met collega-ministers binnen de Vlaamse Regering erop toezien dat we vanuit het Vlaams Gewest ook als volwaardige gesprekspartner betrokken worden bij besprekingen op federale niveau over een eventuele Vliegwet. In dit verband heb ik al een brief gericht aan mijn bevoegde collega, federaal minister Gilkinet.

Momenteel ligt er nog geen voorstel op tafel voor eventuele aanpassing van vliegroutes of een ontwerp van Vliegwet waarover het Vlaams Gewest door de federale regering geconsulteerd werd. Het is dan ook voorbarig om hierover al uitspraken te doen.

U vroeg naar de vertraging van de definitieve geluidsactieplannen. Een belangrijke reden van de vertraging is de regeringswissel: de opstart van dit dossier en de organisatie van het openbaar onderzoek gebeurden immers tijdens de vorige legislatuur. De vorige Vlaamse Regering heeft evenwel geen definitieve beslissing genomen, onder meer door de talrijke inspraakreacties en de draagwijdte van de bezwaren.

Een andere reden van de vertraging is de impact van de coronacrisis.

In de ontwerpversie van het actieplan werden meerdere ingrepen in de ruimtelijke ordening voorgesteld. Die voorstellen hadden betrekking op een 'kernegebied' in de buurt van de luchthaven, bestaande uit delen van de gemeenten Machelen, Steenokkerzeel, Kortenberg, Zaventem en Kampenhout. Het zou mij te ver leiden om alle voorstellen op te sommen, maar ik kan verwijzen naar een algemeen bouwverbod in bepaalde zones, de selectie van woonkernen met voldoende ruimtelijke draagkracht waarbinnen beperkte verdichting mogelijk is, gekoppeld aan de onteigening van bestaande woningen of percelen buiten deze kernen en een wijziging naar een niet-geluidsgevoelige bestemming.

Uit de inspraakreacties van de betrokken gemeenten blijkt echter dat er nauwelijks een draagvlak is voor beperkingen op de ruimtelijke ontwikkeling zonder financiële compensaties.

In het actieplan hebben we er dan ook voor gekozen om geen voorafnames te doen op specifieke ruimtelijke ingrepen of beperkingen. Wel leggen we de nadruk op participatie en maatwerk tijdens een toekomstig planproces. Meer bepaald gaan we in overleg met alle belanghebbenden bekijken welke passende maatregelen genomen kunnen worden voor de verschillende zones in het kernegebied.

Het planproces zal worden opgestart met nadruk op participatie en maatwerk. Ik kan dus vandaag niet vooruitlopen op de criteria die gehanteerd zullen worden.

Wel staat vast dat we ons nu concentreren op het zogenaamde 'kerngebied'. Dit is de meest belaste zone rond de luchthaven, die wordt afgebakend door de contour van 65 decibel (dB) en de contour van 55 dB van de strategische geluidsbelastingkaart 2016. Dit is dan ook het enige criterium dat de Vlaamse Regering tot nog toe heeft vastgelegd. Op de rest kan ik dus nog niet vooruitlopen.

Op korte termijn concentreren we ons dus op het kerngebied, omdat de geluidsdruk voor dit gebied min of meer vastligt, ongeacht de toekomstige ontwikkelingen.

Daarnaast blijf ik ook het belang benadrukken van het streven naar een langetermijnvisie en naar een planproces voor de gehele luchthavenregio, maar de implementatie daarvan is slechts zinvol als de geluidscontouren in de ruimere regio voldoende stabiel zijn. Wat we daarvoor nodig hebben, is een akkoord met de federale overheid en de andere gewesten onder meer over het exploitatiekader voor de luchthaven; gezamenlijke milieudoelstellingen inzake lawaaivermindering en de daaraan gekoppelde maatregelen, vastgesteld op een evenwichtige wijze en op basis van kostenefficiëntie, zoals voorgeschreven door Europa; en de opvolging en de financiering van deze maatregelen.

Op deze punten spelen immers bevoegdheden op verschillende niveaus, en kan Vlaanderen nu eenmaal niet eenzijdig optreden. Wanneer het planproces voor de langetermijnvisie loopt, zal verder worden onderzocht welke instrumenten ingezet kunnen worden.

Eens het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) vervangen is door het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV), zal het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen uiteraard het kader vormen voor een luchthavengebonden gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP). Vandaag is evenwel nog het RSV van kracht.

Dit neemt niet weg dat ook nu reeds zo veel als mogelijk rekening is gehouden met de Strategische Visie van de Vlaamse Regering in het kader van het beleidsplan, althans voor zover deze visie niet strijdig is met de bepalingen van het RSV.

Desgevallend zullen bestemmingswijzigingen worden doorgevoerd die aanleiding kunnen geven tot inzet van instrumenten zoals compenserende vergoedingen, planologische ruil enzovoort volgens de op dat moment geldende regelgeving.

Voor de laatste vraag verwijs ik naar mijn antwoord op de vraag om uitleg nr. 338 van daarnet. Ik denk niet dat ik dat antwoord nog eens moet herhalen.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik dank ook collega De Vroe om zich aan te sluiten bij deze vraag en om het over het goedgekeurde actieplan te hebben. Mijn vraag is ingediend voor die beslissing door de regering is genomen. Ik wil er dus graag even op terugkomen.

Het actieplan is een interessant document, er zit veel in. Een heel belangrijk onderdeel is het samenwerkingsakkoord dat de Federale Regering en de gewestelijke regeringen moeten afsluiten en waar de bevoegdheden van de verschillende overheden op elkaar moeten worden afgestemd. Kunt u hierover een stand van zaken geven en wat meer details geven?

Voor de flankerende maatregelen op het vlak van ruimtelijke ordening is het belangrijk dat er een stabiel kader is. Flankerend beleid is maar effectief als de geluidscontouren voldoende stabiel zijn.

Het is dus belangrijk dat het samenwerkingsakkoord er komt en dat de federale overheid werk maakt van de Vliegwet. De werkgroep die is opgericht door de federale minister is een goede zaak. Het is uiteraard ook de uitvoering van het vonnis om een staten-generaal te raadplegen.

Minister, ik wil u toch vragen om waakzaam te zijn. Het is goed dat Vlaanderen vertegenwoordigd is om de belangen van onze regio te behartigen en te streven naar de doelstellingen die in onze beleidsnota en regeerakkoord staan, zijnde de leefbaarheid en de economische belangen proberen te verzoenen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw reactie. Ik moet heel eerlijk zeggen dat die vertraging in mijn regio niet als positief wordt ervaren. De reacties van de mensen daar zijn al van heel lang geleden en men vindt dat er te weinig rekening mee wordt gehouden in het definitieve plan. De kritiek op het ontwerp dat in openbaar onderzoek is gegaan, was dat het veel 'oude wijn in nieuwe zakken' was, dat het ontbrak aan een concrete timing en concrete acties en dat het te vaag was. Ik heb het doorgenomen en eigenlijk is er niet zo heel veel aan veranderd.

Ik wil er graag de aandacht op vestigen dat men een duidelijke timing wil. Men wacht al lang op het samenwerkingsakkoord en op de federale Vliegwet en het is inderdaad niet gemakkelijk om de geluidscontouren en de gevolgen vast te leggen. Toch is het belangrijk dat er een duidelijke timing komt.

In de regio is men ook heel bezorgd, omdat er sprake is dat baan 25/L, de taxiweg, verlengd zou worden. Daar wordt ook maar heel kort op gealludeerd in het definitieve geluidsactieplan, maar dat is waar de gemeente Kampenhout maar ook de omliggende gemeenten langs die zijde van wakker liggen, omdat dat toch wel een serieuze impact zou hebben op het vlak van geluid.

Ook op grondlawaai wordt kort gealludeerd. De nieuwe proefdraailocatie zou van start gaan en dergelijke. Als men over geluidshinder aan de luchthaven spreekt, denkt men onmiddellijk aan het spreidingsplan en het geluid van de vliegroutes, maar men vergeet eigenlijk het proefdraaien en alles wat daarbij hoort, zoals het taxiën. Ik wil daar dus toch de nodige aandacht voor vragen in uw verdere beleid.

Ook wat betreft de invoering van eventuele isolatiepremies: het onderzoek wat dat betreft is nog steeds niet gestart. In mijn omgeving gaat dat ook niet in goede aarde vallen. Daar wil ik zeker verder op ingaan, want er zijn nog heel wat zaken die wij graag wat meer in detail zouden bespreken en uitpluizen, zodat we concrete stappen vooruit zetten.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Collega's, bedankt voor de vragen.

Ik wil mij aansluiten en inpikken op wat collega De Vroe net gezegd heeft. Er is toch wel enorm veel ongerustheid en ontgoocheling over het feit dat dat zo lang heeft moeten duren. U zegt nu dat dat door de regeringswissel komt, maar dan lag het toch zeker niet bovenaan de stapel van belangstelling. De regering is ondertussen twee jaar bezig. Ik vind het dus een heel flauw excuus. Het geeft de indruk dat men eigenlijk niet zoveel interesse heeft in die geluidsoverlast, die toch heel hinderlijk is in de omgeving.

Er zijn heel veel bezwaren ingediend, zo'n 250, maar in het uiteindelijke plan is niet echt te merken dat men daar veel rekening mee heeft gehouden, vooral als we kijken naar bezwaren of opmerkingen rond ingrijpen aan de bron. Daar wordt

natuurlijk altijd ... (*onverstaanbaar*) ... het is federaal, het is internationaal enzo-verder, maar de facto gebeurt er niet zoveel.

Daarnaast is er de vaststelling dat er in dit plan eigenlijk weinig veranderd is ten opzichte van het vorige plan, zoals collega De Vroe ook al aangegeven heeft. En nog erger is dat wat in het vorige plan voorzien was, ook op de lange baan wordt geschoven. Omtrent heel wat maatregelen heeft men het gevoel dat er niets gebeurt of dat het allemaal veel te traag gaat. Dat geeft een gevoel van ontgoocheling of van bezorgdheid, het gevoel dat de Vlaamse Regering en ook u, minister, niet echt wakker liggen van de hinder die men ondervindt.

Wat zou er nu wel moeten gebeuren, minister? Geen plan goedkeuren omdat het moet van Europa, maar er vooral voor zorgen dat er aan de bron een aantal dingen gebeuren.

Mijn vraag is de volgende. In 2024 moet er een nieuwe milieuvergunning worden uitgereikt. In een nota aan de Vlaamse Regering staat dat van deze planperiode, die halfweg is, gebruikgemaakt zal worden om hieraan te werken en dat voor te bereiden. In hoeverre zult u rekening houden met de vele bezwaren die nu geuit zijn en de bezorgdheden die blijven bestaan rond de leefbaarheid van de luchthaven van Zaventem, in het kader van de verlening van die vergunning?

Bruno Tobback (Vooruit): Ik wil zelf ook even aansluiten met de bekommernis, minister, dat de inspraakprocedure al een paar jaar oud is. Er is ondertussen wel het een en ander veranderd, ook in het voorbije jaar. Mijn bezorgdheid is een beetje dat heel wat van wat toen is aangeleverd en uitgetekend, vandaag al achterhaald is.

Als ik de communicatie van de voorbije maanden zie vanuit de luchthaven zelf, die zegt dat ze verhoogd inzet op cargo als reactie op de misschien wel structurele vermindering van het aantal passagiers na corona, wat we de voorbije jaren ook wel enigszins hebben gemerkt, dan maak ik mij wel zorgen. Cargo betekent namelijk een ander soort routes, andere uren, meer nachtvluchten, lawaaierige en oudere toestellen. We merken dat vandaag al. Ik spreek over mijn eigen stad, niet eens het kerngebied: het aantal spontane klachten is de voorbije zomer fors toegenomen, omdat er met andere types vliegtuigen, met een veel grotere geluidsimpact, en op andere uren wordt gevlogen – niet om 7 uur 's ochttens, maar om 4 uur 's nachts ondertussen. Ik wil er toch wel op aandringen dat de Vlaamse Regering, als er een overlegplatform is, zich niet om de tuin laat leiden door oude gegevens en data en dat ze geen BRV of langetermijnvisie laat opstellen op basis van plannen die allang achterhaald zijn door de feiten en door beslissingen van de luchthaven zelf. Onder ons gezegd en gezwezen, ik denk dat Brussel-Nationaal door zijn ligging a priori niet geschikt is als 24/7-cargoluchthaven, nog los van de discussie over het kerngebied.

Ik wil dus toch wel vragen dat men daar aandacht voor heeft en dat men de reële situatie bekijkt bij het beoordelen van de overlast in Vlaanderen. Die is naar mijn aanvoelen na corona eerder toegenomen dan afgenomen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik begrijp de verzuchtingen en de vraag naar concrete doelstellingen, maar ik wil toch aanraken dat het heel moeilijk is om iets heel concreets uit te werken, zolang er geen stabiele routes zijn, want op basis waarvan moet dat dan gebeuren? Daarom hebben we er bij de collega's in de Federale Regering op aangedrongen om zo snel mogelijk werk te maken van het samenwerkingsakkoord. We hadden graag gezien dat de federale overheid dat overlegplatform sneller had opgestart, omdat we dan al verder hadden kunnen staan.

We hebben ook aandacht voor de evoluties. Oude, vervuilende en lawaaierige vliegtuigen zullen vanaf 2023 twintig keer meer moeten betalen om te mogen landen op Brussels Airport. Wat gaat dat dan geven op het vlak van routes? Dat zijn allemaal zaken die we mee in de gaten moeten houden en ik hoop dat we snel tot een samenwerkingsakkoord kunnen komen, zodat we ook concretere doelstellingen kunnen opnemen. Ik begrijp de verzuchtingen namelijk wel.

Ik wil misschien ook nog meegeven dat we naar een algemene ontwikkelingsvisie moeten evolueren voor de luchthaven en haar omgeving. Daarom is een samenwerkingsakkoord natuurlijk van belang. Ondertussen blijven we natuurlijk niet stilzitten. We starten met een planproces op dat kerngebied. Over de omgevingsvergunningen zal een openbaar onderzoek komen waarop opnieuw heel wat reacties zullen komen. Ondertussen blijven we onze rol spelen en blijven we naar het overlegplatform gaan.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, bedankt voor uw bijkomende antwoorden en verduidelijkingen. Aan de collega's die zijn tussengekomen, ik begrijp de verzuchtingen ook, maar ik denk dat we moeten vermijden dat we langs Vlaamse kant onderling discussiëren. Ik ben een beetje voorzichtig of sceptisch ten opzichte van de resultaten die dat overlegplatform zou kunnen boeken. Ik heb de samenstelling daarvan bekeken en ik vrees dat de conclusie zal zijn dat er langs Vlaamse kant nooit een consensus zal zijn. De noordrand, de oostrand, Leuven ... iedereen zit daarin en dat zal zeer moeilijk zijn. Ik denk dat alles in dit dossier gebonden ligt in die samenwerkingsovereenkomst, die er eerst moet komen en waarbij de federale overheid het initiatief moet nemen – dat staat ook in de regeerakkoorden – en waar die visie ook moet in staan.

De minister kan op dit moment niet veel doen, behalve in dat kerngebied. Dat is het enige waarvan we zeker zijn dat het zo zal blijven of waar er weinig aan zal veranderen. Het is goed dat u op dat vlak een planproces gestart bent. Maar ik denk dat we moeten blijven aandringen op dat samenwerkingsakkoord.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, het ligt niet alleen aan het samenwerkingsakkoord en de federale Vliegwet; er zijn heel wat zaken die in het vorige geluidsactieplan stonden die totaal niet werden uitgevoerd. Daar hebben veel gemeentebesturen in hun reactie ook melding van gemaakt. Het gaat dan om zaken die de Vlaamse Regering wel kan doen. Ik denk bijvoorbeeld dat er rond de onderzoeken die aangekondigd werden, de isolatiepremies, het grondlawaaï et cetera toch wel al stappen gezet hadden kunnen worden. Wat dat betreft verwacht ik dus de nodige actie.

De gemeentebesturen vinden dat er in het geluidsactieplan dat werd goedgekeurd te weinig rekening wordt gehouden met hun bezwaren. Ik denk dus dat het op het vlak van het maatwerk en de participatie waar u van sprak richting financiële compensaties en dergelijke, belangrijk is dat u de gemeentebesturen in de omgeving contacteert en betreft. Dat is een slotsuggestie die ik heel graag tot u wilde richten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de steeds toenemende steun voor statiegeld op blikjes en plastic flesjes – 269 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de invoering van statiegeld – 325 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Minister, collega's, dat de vraag over statiegeld opnieuw op de agenda staat, komt niet uit de lucht gevallen, gezien de toenemende steun voor het systeem. Ik kom straks nog eens terug op hoe vaak wij hierrond met onze fractie al zijn tussengekomen. Dat zal voor mijn repliek zijn.

De aanleiding voor mijn vraag is een nieuwe bevraging van consumentenorganisatie Test Aankoop, waaruit blijkt dat drie Belgen op de vier voorstander zijn van een statiegeldsysteem op blikjes en plastic flesjes. Het draagvlak is de afgelopen jaren duidelijk gestegen – ik denk dat dat duidelijk is, ik heb de evolutie mee gevolgd –, want in een enquête van vijf jaar geleden toonden veel minder Belgen zich enthousiast. Bovendien blijkt uit het onderzoek van Test Aankoop dat maar liefst negen op de tien Belgen hun verpakkingen naar een inzamelpunt zouden brengen, mocht er een systeem van statiegeld bestaan.

Ondertussen is het draagvlak voor statiegeld niet alleen bij de burger, maar ook bij lokale besturen én bedrijven stelselmatig aan het toenemen. Al meer dan de helft van de Belgische gemeenten heeft zich al aangesloten bij de Statiegeld-alliantie en ondersteunt zo mee de vraag om statiegeld op blikjes en plastic flessen in te voeren. En vorige week nog – ook zeer belangrijk – hebben de Europese federaties van frisdrank- en waterproducenten zich samen met Zero Waste Europe (ZWE) uitgesproken voor een Europees wettelijk kader voor statiegeld.

In Nederland is sinds 1 juli 2021 een statiegeldsysteem op plastic flessen van toepassing. De eerste resultaten daar tonen dat het systeem al meteen zijn vruchten afwerpt: het aandeel plastic flesjes in het zwerfafval is in twee maanden tijd met 37 procent afgenomen. Vanaf 31 december 2022 wordt in Nederland daarom ook statiegeld op blikjes ingevoerd.

Ondanks de brede steun voor statiegeld uit verschillende hoeken van de samenleving, en de ondertussen talrijke succesvolle voorbeelden uit het buitenland, blijft de Vlaamse Regering de invoering van statiegeld tegenhouden of voor zich uitschuiven. Nochtans beweerde CD&V al meermaals een grote voorstander te zijn van statiegeld, en stelde CD&V-voorzitter Joachim Coens vorige week zelfs onomwonden dat men op de steun van CD&V voor statiegeld kan rekenen. Eindelijk, zou ik zeggen.

Minister, zijn u en de Vlaamse Regering bereid om uw visie te herzien en statiegeld versneld in te voeren, gelet op de steeds toenemende steun daarvoor vanuit burgers, lokale besturen en bedrijven?

Zult u, gezien de uitdrukkelijke steun voor statiegeld die werd geuit door uw coalitiepartner CD&V, het invoeren van statiegeld opnieuw ter discussie voorleggen op de regeringstafel?

Hoe reageert u op de oproep van de Europese federaties van frisdrank- en waterproducenten en Zero Waste Europe (ZWE) om een duidelijk Europees wettelijk kader voor statiegeld te voorzien? Zult u als Vlaams minister deze oproep ondersteunen op Europees niveau?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, collega's, ik heb ook een vraag over statiegeld. We hebben daarover al verschillende debatten gevoerd. Ook binnen Europa leeft het debat heel fel. In oktober 2020 zei men dat het misschien interessant zou zijn om een Europees systeem te hebben omdat de recyclage van drankflessen een sleutel zou kunnen zijn om de doelstellingen te bereiken.

Minister, naar aanleiding van het debat dat we hier hebben gehad en naar aanleiding van de cijfers die vorig jaar nog altijd de verkeerde kant uitgingen, hebt u zich geëngageerd om snel een evaluatie te doen om eventueel een statiegeldsysteem of een positief beloningssysteem uit te werken. U weet dat ik daarover bezorgd ben omdat het uitwerken van systemen wel wat tijd vraagt. Wij hebben altijd gezegd dat we in een statiegeldsysteem wel graten zien, maar ik ben ook benieuwd naar de onderzoeken en de gesprekken die u voert. Ik zou graag een stand van zaken hebben, vandaar deze vraag.

De cijfers van sz Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) spraken boekdelen, ze zijn niet wat we ervan verwacht hadden. Het verpakkingsplan zou aan een evaluatie worden onderworpen, maar omdat de invoering van een statiegeldsysteem een grote impact zou hebben op Fostplus en de investeringen die zijn gebeurd voor het sorteren van plastic flessen, metaalverpakkingen, drankkartons (pmd), moet de invoering van zo'n systeem degelijk worden voorbereid.

Als de cijfers niet snel genoeg de juiste kant op zouden gaan, dan engageerde u zich om niet nodeloos te wachten. De tijd lijkt er ook meer en mee rijp voor om keuzes te maken. Volgens een bevraging van consumentenorganisaties Test Aankoop zijn drie op de vier Belgen, of 74 procent, voorstander van een statiegeldsysteem op blikjes en plastic flesjes. Vijf jaar geleden was dat nog 66 procent. Er is dus duidelijk een evolutie in het draagvlak en de gedachten.

Als we de doelstellingen niet bereiken, dan moeten we het anders aanpakken. U treft daar naar eigen zeggen de nodige voorbereidingen toe. De invoering van een statiegeldsysteem of een ander beloningssysteem vraagt al snel een jaar voorbereiding, dus willen we daar het liefst in 2022 mee aan de slag. U wilt sterk inzetten op handhaving, maar er moet ook nagedacht worden over andere systemen.

Minister, u gaf enkele weken geleden aan dat de studie rond de referentiekost in een finale fase zit. Is deze ondertussen definitief en welke zijn de voornaamste conclusies? Welke gevolgen zult u daaraan koppelen?

In juni 2021 zei u in de commissie dat u bezig was met de actualisatie van een studie omtrent statiegeld van 2015. Welke conclusies kunnen we trekken uit die actualisering?

U gaf aan dat u naast het statiegeldsysteem ook andere beloningssystemen wilde onderzoeken. Welke maatregelen of systemen werkt u momenteel concreet uit en waarom specifiek de keuze voor deze maatregelen? Welke concrete stappen zijn reeds gezet om de garantie te hebben dat een snelle invoering mogelijk is en operationeel is in 2023?

In antwoord op mijn schriftelijke vraag over het statiegeldsysteem in Nederland zei u dat hierover in juni nog contacten zouden zijn met de Nederlandse overheid. Zijn die er geweest en wat waren de belangrijkste conclusies voor u uit dat contact?

Zijn er nog contacten geweest met de gewesten? Heeft er nog overleg plaatsgevonden en welke afspraken zijn daaruit voortgekomen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, als jullie het niet erg vinden, ga ik kort en bondig antwoorden. Het Verpakkingsplan van de Vlaamse Regering wordt eind 2023 geëvalueerd. Ik heb heel duidelijk gezegd dat ik het een jaar ga vervroegen naar 2022.

Uit de cijfers van 2019 blijkt dat de hoeveelheid zwerfvuil was gestegen in plaats van gedaald. Ik wacht nu op de volgende cijfers rond zwerfvuil. Als die ook gestegen zijn, is het duidelijk dat we niet langer moeten wachten. Collega's, u weet dat ik voortvarend ben in vele zaken. Ik zal in dit dossier dus ook niet afwachten.

We zijn al verschillende systemen aan het bekijken, maar ik ga er nog niet op vooruitlopen. Dat zou ook niet slim zijn. Ik ga wel wachten op de volgende cijfers van zwerfvuil. Van zodra we die hebben, zal ik naar de regering gaan met een gepast systeem waarvan wij denken dat het het beste is om het probleem aan te pakken.

Voor sigarettenpeuken, kauwgom, snoepwikkels enzovoort moet ook een oplossing komen want statiegeld zal dat niet oplossen. Ik bekijk dus de gehele problematiek.

Misschien is het goed om te weten dat wij ook contact hebben met de Nederlandse overheid over de concrete aanpak die ze daar hanteren. In Nederland is het statiegeldsysteem eerst ingevoerd voor grote eenmalige plastic flessen. Sinds juli is deze regeling uitgebreid naar kleine eenmalige plastic flessen. Vanaf 2023 wordt dit uitgebreid naar blikjes. We kijken ook naar de Scandinavische landen.

We zijn dus in volle voorbereiding en ik zal ook niet nalaten om, als de volgende cijfers over zwerfvuil niet goed zijn, met de juiste keuze naar de regering te gaan. Uiteraard houden we ook contact met de andere gewesten. De gesprekken focussen zich nu op het uitwerken van een goede interregionale regeling.

Er was ook nog een vraag over het project de Click. De evaluatie is voor eind dit jaar of begin volgend jaar. Ik zal ook De Haan en Antwerpen bekijken, maar ik hou mijn horizon breder dan dat systeem. Als we een systeem invoeren, moet het een systeem zijn dat effectief de problematiek aanpakt. Op dit moment hebben we contact met verschillende landen om ons goed voor te bereiden.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Minister, ik wil de pret niet bederven maar ik durf er mijn hand voor in het vuur te steken dat de cijfers slechter zullen zijn. U moet eigenlijk niet wachten, de cijfers zullen slechter zijn. Ik denk dat u dat eigenlijk ook wel weet.

Vandaar dat het belangrijk is om proactief aan de slag te gaan en geen afwachtende houding meer aan te nemen. Ik heb het eens opgezocht: deze legislatuur hebben we al acht vragen om uitleg over statiegeld gesteld. Samen met de vragen uit de vorige legislatuur, zijn er al zeventien vragen gesteld. Telkens kregen we hetzelfde antwoord: 'We gaan afwachten. We gaan de cijfers afwachten. We bekijken of de zwerfvuilcijfers slechter zijn. We kijken naar wat de buitenlandse regeringen doen. We gaan afwachten. We kijken naar een systeem.' Ik herhaal:

acht vragen in deze legislatuur, zeventien in het totaal van onze fractie. Dat is niet niks.

We hebben ook een viertal resoluties ingediend om de problematiek onder de aandacht te brengen. Ik heb toch het gevoel dat we telkens het antwoord krijgen van 'we kijken de kat uit de boom'. Als je naar het buitenland kijkt – en ik geloof dat u dat hebt gedaan –, dan zie je dat het werkt, overal waar men statiegeld heeft ingevoerd. De resultaten van het zwerfvuil zijn er beter. We weten dat, meten is weten. Het is niet zomaar uit de lucht gegrepen. Het zijn zaken die wij, u, wij allemaal al hebben kunnen vaststellen. Ik heb het in mijn vraag geponeerd, ik kan het met concrete cijfers aantonen en u weet dat ook. Het is een beetje raar dat u zegt dat u in contact bent met andere landen en dat we moeten zorgen voor een systeem dat werkt, maar het is bewezen dat een statiegeldsysteem werkt.

U hebt wel gelijk dat dat alleen niet voldoende is. Het is absoluut een en-enverhaal. Als kustburgemeester word je er elke dag mee geconfronteerd. Maar als we nooit een structurele maatregel zullen nemen, dan zitten we hier over twee of drie jaar opnieuw. We zullen dan met onze fractie, in plaats van 17 vragen en 4 resoluties, al 34 vragen om uitleg hebben gesteld en 11 resoluties hebben ingediend. En dan nog zal men zeggen dat men kijkt naar wat er in het buitenland gebeurt en dat men afwacht hoe de cijfers zullen zijn.

Minister, de cijfers voor zwerfvuil zijn niet goed. U weet dat, ik weet dat. Wij moeten het licht van de zon niet ontkennen en we moeten elkaar niet overtuigen. Ik ben echt wel een beetje ontgoocheld in uw antwoord. Ik weet dat u graag de koe bij de horens vat, maar in dezen gaat u nog eens afwachten. Neen, de cijfers zijn niet goed en zullen niet verbeteren. We weten dat er in het buitenland met statiegeld goede resultaten worden geboekt en we weten dat het een en-enverhaal is.

Minister, ga ervoor. Onze steun hebt u en ik denk dat u ook de steun hebt van heel veel mensen in de commissie om statiegeld in te voeren en om te bekijken wat daarnaast het en-enverhaal nog kan zijn. Maar nu opnieuw wachten op cijfers, dat vind ik een beetje de processie van Echternach.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Sta me toe dat ik ook op mijn honger blijft zitten, vooral omdat ik een aantal punctuele en zeer pertinente vragen heb gesteld waar ik geen antwoord op krijg.

Minister, u hebt het zelf gezegd: de cijfers voor zwerfvuil waren slecht, zijn slecht en de verwachting is dat ze slecht zullen zijn. Ik kan er enigszins inkomen – collega Vandenberghé heeft het er moeilijker mee – dat u de resultaten nog wilt afwachten, maar ik verwacht niet dat ze spectaculair beter zouden zijn. Als dat wel zo zou zijn, moeten we ons ook de vraag stellen wat er gebeurd is, want we moeten fair en correct zijn met onszelf. Ik wil gerust die cijfers erbij nemen, ik heb daar geen problemen mee.

Wat ik wel sterk betreurt, is dat we in het parlement een denkoefening en een debat willen voeren op basis van zaken die u zelf hebt aangereikt: we maken een studie rond referentiekosten, we maken een actualisering van de statiegeldstudie. Ik vraag naar de conclusies daarvan en of u die conclusie met ons kunt delen zodat we het debat en de voorbereidingen samen kunnen trekken.

We zijn allemaal zeer nauw bij het statiegeldsysteem betrokken omdat we dat systeem voldoende kennen, maar u denkt mogelijk ook aan andere belonings-systemen. Het zou fijn zijn om duidelijkheid te krijgen over aan welke potentiële systemen u effectief denkt. Misschien kennen we ze niet en in die zin is het

belangrijk dat ook wij geen tijd verliezen in het parlement en dat we weten over welke systemen het zou gaan. Ik stel voor dat u in uw tweede antwoord hierover toch wat meer duiding geeft: Welke concrete systemen zijn er momenteel in onderzoek en kunnen eventueel een antwoord bieden en welke zijn de resultaten van de studie referentiekosten en de actualisering van statiegeld?

Minister, u zegt dat u effectief een oplossing wilt bieden aan zwerfvuil en dat zwerfvuil niet stopt bij een drankverpakking. Daar hebt u volkomen gelijk in. We hebben ook altijd gezegd dat het een fractie is van de zwerfvuilproblematiek, maar wel de grootste fractie waardoor ze het meeste opvalt en dus de meeste irritatie opwekt bij de burgers. Drankverpakking vormt ook wel het meeste risico om extra zwerfvuil aan te trekken want we weten dat zwerfvuil aantrekt. Mensen krijgen een 'foert-gevoel' want er ligt toch al van alles op de grond. Het is dus wel een heel belangrijke fractie. De andere fracties mogen we natuurlijk ook niet uit het oog verliezen.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag. In welke mate acht u het mogelijk om in één systeem de hele problematiek van zwerfvuil te kunnen aanpakken? Met welk systeem zou u dat dan zien gebeuren? Ik ben er wel van overtuigd dat we effectief op de verschillende fracties van zwerfvuil moeten inzetten, maar ik denk dat voor sigarettenpeuken, kauwgom enerzijds en drankverpakkingen anderzijds wel specifieke gespecialiseerde systemen nodig zijn. Ik zie niet in dat dat in één systeem kan, tenzij u zegt dat de Click zo positief wordt beoordeeld dat u alles daarop wilt zetten. Daarover kreeg ik graag meer duidelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik deel uiteraard de frustratie van collega Vandenberghen over het feit dat we hier al zoveel keer over tussengekomen zijn en al zoveel vragen over gesteld hebben, en dat de problematiek voortdurend wordt vooruitgeschoven. We kijken naar het noorden, maar in dit geval precies toch niet te veel. We zien bijvoorbeeld dat er in Nederland een halfjaarlijkse rapportage is van de zwerfvuilcijfers. Wij doen dat tweejaarlijks. Het zou goed zijn om dat op te drijven.

Minister, we zijn blij dat u het engagement neemt om versneld te evalueren, en versneld te onderzoeken om statiegeld in te voeren. Wij hopen dat u dat ook zult doen, dat u de moed daarvoor zult hebben. Tot nu toe is dat eigenlijk niet het geval geweest.

Aanvullend, we spreken in het geval van statiegeld over het verminderen van zwerfvuil. Dat is één heel belangrijk aspect, maar daar zit nog een tweede element in. Statiegeld is ook een belangrijke maatregel om de recyclagegraad op te drijven. Ikzelf en vele collega's vragen jaarlijks cijfers op over de recyclagegraad van kunststoffen, en telkens krijgen wij het antwoord dat u die cijfers niet hebt. Wij vragen dan ook of u dat niet problematisch vindt? Overweegt u niet om harder op te treden tegenover de sector, opdat ze deze cijfers transparant aanleveren en publiek delen?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord

Feya Perdaens (N-VA): Het verbaast mij een beetje dat ik de eerste zal zijn, binnen deze vragen, om dit aan te halen. Dat is ongetwijfeld alleen maar omdat het slechts een heel klein digitaal artikeltje was dat online stond, maar vorige week kwam een onderzoek ter sprake in het parlement in Wallonië over een proefproject dat daar al sinds 2018 loopt. Men heeft daar 791.000 euro geïnvesteerd om een proefproject van statiegeld uit te rollen, en daarvan zijn nu de eerste resultaten bekendgemaakt. Onder andere: geen mentaliteitswijziging in scholen, bushaltes, treinstations, dorpskernen en recreatiedomeinen, weinig verschil in mentaliteit in

winkelstraten, parkings en tankstations, en 60 procent van de binnengebrachte blikjes was afkomstig van 10 procent van de inzamelaars. U hoor mij natuurlijk als laatste – werkelijk allerlaatste – pleiten voor het feit dat Wallonië en Vlaanderen een en hetzelfde zijn. Dat is natuurlijk niet zo. Maar als we kijken naar het buitenland, dan moeten we misschien ook kijken naar het binnenland, en meten is weten, collega Vandenberghe, dat is helemaal waar.

Nu, ik schiet met dit onderzoek uiteraard enige vorderingen in Vlaanderen niet af, maar ik denk wel dat we op basis van dit onderzoek, en op basis van dit proefproject, moeten proberen te leren. Als het daar misliep – wat volgens deze resultaten misschien wel enigszins het geval is – dan kunnen wij daar misschien wel iets uit leren, vooraleer wij dergelijke investeringen doen.

Daarom, minister, heb ik de volgende drie vragen voor u:

Kon u het onderzoek, en de resultaten daarvan, al inkijken?

Zijn er overeenstemmingen, voor wat betreft het gebied, en de omstandigheden, tussen het proefproject en Vlaanderen?

Neemt u, uit dit proefproject dat in Wallonië gelopen heeft, bevindingen mee richting de mogelijke uitrol van statiegeld in Vlaanderen?

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik zou ook graag ons standpunt willen verkondigen, minister.

Het regeerakkoord is heel duidelijk, denk ik, wat betreft deze materie. Er staat specifiek gestipuleerd dat statiegeld of een beloningssysteem eigenlijk de stok achter de deur is, om het met mijn eigen woorden te zeggen. De producenten dienen hun verantwoordelijkheid te nemen. Zij weten dat. Zij proberen er alles aan te doen, met de campagnes van Mooimakers en dergelijke, om te voldoen aan de doelstellingen die wij vooropgesteld hebben. Bij de laatste resultaten die we gezien hebben, was dat helemaal niet bevredigend. Ik denk dat uw standpunt het juiste is, om enerzijds de evaluatie naar voren te schuiven – daar kijken we met onze fractie heel hard naar uit – en anderzijds is het ook een goed standpunt om de zwerfvuiltellingen af te wachten.

Ik denk dat het belangrijk is om te weten hoe de tellingen precies zijn per fractie, zodanig dat op het moment dat we die stok vanachter de deur moeten halen, we gefundeerd en gegrond de juiste beslissingen nemen. We zijn koploper in Europa op het vlak van recyclage. We moeten zorgen dat we die positie kunnen aanhouden en daarvoor is de recyclagegraad – waar collega Schauvliege naar verwees – toch wel cruciaal. We hebben ook de uitrol gehad van de pmd-zak, die wij gevraagd hebben. Ik denk dat het ook belangrijk is om dat mee te nemen in die evaluatie. Dat is echt mijn vraag, dat die puzzel volledig gemaakt wordt, zodanig dat we de koploperspositie kunnen aanhouden. Ik denk ook dat het belangrijk is om een goede dialoog met de producenten aan te houden. Dat zijn toch wel belangrijke suggesties, en vragen die ik hierbij stel.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord

Minister Zuhal Demir: Ik kom nog even terug, collega Rombouts, want ik heb eigenlijk nog niet geantwoord op de vraag betreffende de actualisatie van de studie omtrent statiegeld van 2015, en wat de conclusies daarvan waren. Dat moet ik dus even rechtzetten.

De OVAM heeft inderdaad bijkomende informatie verzameld over de invoering van statiegeld en de impact daarvan op zwerfvuil. Daarmee is de informatie

geactualiseerd die was vervat in de impactanalyse die de OVAM in 2015 heeft laten uitvoeren.

Er is beperkte bijkomende informatie beschikbaar over de impact van statiegeld op de aanwezigheid van drankverpakkingen in het zwerfvuil. De impact van statiegeld op zwerfvuil kan het best worden nagegaan door de hoeveelheid zwerfvuil te meten voor en na de invoering ervan. Helaas zijn daar nog steeds weinig of geen recente studies van terug te vinden.

Daarnaast heeft de OVAM bijkomende cijfers gevonden van zwerfvuilmetingen in landen waar statiegeld is ingevoerd en die vergeleken met Vlaamse zwerfvuilmetingen. Zwerfvuilmetingen uit Duitsland, Zweden, Denemarken en Noorwegen geven aan dat in die landen het aandeel drankverpakkingen in het zwerfvuil in verhouding tot de andere stromen lager ligt dan in Vlaanderen.

We hebben sinds 2015 ook meer inzicht in de hoogte van de zwerfvuilkosten. In 2015 werden die nog ingeschat op 60 miljoen euro. Vandaag weten we dat die hoger liggen dan 160 miljoen euro. Ondertussen is beslist dat de producenten van producten die vaak in het zwerfvuil terechtkomen, vanaf 2023 hun aandeel betalen in de zwerfvuilkost. Dit zal onder meer ook het geval zijn voor de producenten van drankverpakkingen. Dit maakt dat de kosten-batenanalyse van de invoering van statiegeld verandert. De gemeenten zullen een groot deel van de zwerfvuilkost vergoed krijgen van de producenten.

Het zal dus uiteindelijk een kosten-batenoverweging worden. De OVAM voorspelt een daling van de drankverpakkingen in het zwerfvuil bij de invoering van statiegeld, maar weet niet of die voldoende substantieel zal zijn om de totale hoeveelheid zwerfvuil significant te laten dalen. Dat is een inschatting van de OVAM. Vandaar dat we eind 2022, met alle gegevens, met alle puzzels en alle cijfers die we ter beschikking hebben, dan het nodige moeten doen. Uiteraard staan wij niet stil. Collega Rombouts, u bent natuurlijk ook nog altijd gebonden door het regeerakkoord. Het is altijd heel plezant om andere dingen te komen zeggen, maar ik verwijs ook gewoon naar het regeerakkoord, in dit verband. Ik denk dat het al goed is dat ik het een jaar vervroeg, en dat ik verschillende systemen aan het bekijken ben. Ik denk dat het ook niet slecht is dat verschillende mensen hier eens een uitleg komen doen, misschien ook vanuit Nederland. Maar er is natuurlijk ook de bezorgdheid van de kleinere buurtwinkels, hoe zij dat dan moeten doen als er statiegeld zou komen. Ik denk dat het misschien niet slecht is, voorzitter, als we daar wat breder op ingaan.

Wat de cijfers voor het komende jaar betreft: het kan inderdaad zijn dat die niet goed zullen zijn. De netheidsindex is wel gestegen. Het is dus afwachten. Maar nogmaals, we mogen niet vergeten dat er in zwerfvuil nog andere zaken zitten, en dat het dus niet alleen gaat over drankverpakkingen. Heel wat mensen ergeren zich ook terecht blauw aan zakdoekjes, mondkmaskers, omhulsels van snoep en koekjes, sigarettenpeuken – verschrikkelijk! We zullen dus toch naar een algemeen systeem moeten gaan.

Ik zal in ieder geval niet nalaten om mijn verantwoordelijkheid te nemen, collega's. Ik snap ook niet waarom men denkt dat ik dat niet zou doen. Dat is voor mij geen optie. Ik denk wel dat er iets stevigs uit de bus zal moeten komen, en ik denk ook dat de samenleving daar helemaal klaar voor is. Het is nu gewoon de kwestie om alle puzzels goed bij elkaar te leggen, en toch ook nog even te wachten op die laatste cijfers.

Collega Rombouts, de studie rond referentiekosten wordt nu nog besproken met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), want die wordt gebruikt om de verdeling van de zwerfvuilkosten over de gemeenten te doen. Als die is afgestemd met alle stakeholders, dan kunnen we die uiteraard ook bezorgen.

De integrale aanpak van zwerfvuil: daarover zijn we het wel eens, denk ik. Ook de lokale besturen hebben hier natuurlijk een belangrijke taak, denk maar aan handhaving en preventie. Het handhaven van zwerfvuil blijft natuurlijk een lokale aanpak, en ik wil collega Vandenberghe toch ook wel op zijn verantwoordelijkheid wijzen: uw gemeente heeft vorig jaar niet deelgenomen aan de week van de handhaving. U hebt toen aangegeven: we gaan dat bekijken. Ik stel vast dat er ook dit jaar vanuit Bredene weer geen actie is geregistreerd bij Mooimakers. Ik vind dat wel jammer, voor iemand die heel fel gaat voor statiegeld, en die zwerfvuil een groot probleem noemt. Ik erken dat. Ik zit nog twee jaar op deze stoel, dus ik zal sowieso mijn verantwoordelijkheid nemen om naar een systeem te gaan. Maar iedereen moet natuurlijk ook een beetje voor zijn eigen deur veggen. Als u dat belangrijk vindt, dan zou ik het ook heel fijn vinden als u ook de lokale bevoegdheid die u hebt, voor handhaving, uitoefent. Dat is ook wel belangrijk, dat lokale besturen blijven inzetten op die handhaving. Dat blijft belangrijk, ook als we naar een soort van statiegeld of zo zouden gaan. Dat ontslaat de lokale besturen natuurlijk niet van de handhaving. Dat blijft dus. Dat is mijn vraag naar u. U vraagt aan mij heel veel, ik vraag u nu ook om uw verantwoordelijkheid in Bredene mee op te nemen, want dit is de tweede keer op rij dat dit niet gebeurt. Het is jammer voor de geloofwaardigheid. U vindt statiegeld belangrijk, terecht denk ik, maar dan moet u zelf ook uw verantwoordelijkheid nemen.

Collega Perdaens, we hebben dat onderzoek opgevraagd via de OVAM. Dat moet nog binnenlopen. Ik hou voor ogen dat het geen impact zal hebben op andere fracties in zwerfvuil, zoals peuken en afval van verpakkingen van voeding. We moeten er dus ook voor zorgen dat dit deel uitmaakt van een breder beleid, gericht op een vermindering van zwerfvuil. Dat bredere beleid bestaat ook uit de doorrekening van zwerfvuilkosten voor alle fracties die een belangrijke impact hebben in het zwerfvuil, een verderzetting van de inspanningen van Mooimakers, handhaving, en natuurlijk ook preventie.

Collega De Vroe, we nemen alle zaken die u hebt opgenoemd ook zeker mee. De uitrol van de uitgebreide pmd-zak heeft zeker een positief effect op de inzamelings- en recyclagegraad. Tegelijk bereiden wij binnen de OVAM voor wat we al kunnen doen, om dan snel te kunnen schakelen, want ik ben niet van plan om het deze legislatuur te laten liggen. Er zal dus sowieso wel schot in de zaak komen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Ja, ik wil toch wel reageren, eerst naar collega Perdaens. Welk punt zij wil maken is mij compleet niet duidelijk. U mag het mij niet kwalijk nemen, het kan aan mij liggen, maar het is mij echt niet duidelijk waar u met uw tussenkomst naar toe wilt. Ik wil toch nog eens onderstrepen hoe belangrijk de invoering van het statiegeld is. Er is vandaag geen beter systeem. Ik heb dat hier vandaag ook niet gehoord. Er wordt altijd maar gezegd dat men gaat kijken naar andere en betere systemen, maar ik heb in al die jaren nog geen voorstellen gehoord van betere systemen. Ik heb ze niet gehoord. Zeg het mij, welk systeem is beter dan statiegeld om zwerfvuil gedeeltelijk aan te pakken. Ik krijg geen antwoord! Vorige legislatuur niet, deze legislatuur niet. Wat is een beter alternatief? Mevrouw Perdaens, het buitenland toont aan – ga eens over de grenzen kijken, weg van de kerktorens – dat het invoeren van statiegeld echt wel goede resultaten oplevert. De cijfers zijn er. We moeten toch het zonlicht niet gaan loochenen?

Minister, wij hebben in Bredene een heel goed uitgewerkt systeem wat handhaving betreft. Wij doen heel veel aan handhaving. Wij sensibiliseren enorm veel, zowel bij onze inwoners als bij toeristen. Ik wil u dat gerust tonen als u eens naar Bredene komt. Wij zijn daar heel vooruitstrevend in: we straffen niet alleen, maar sensibiliseren ook mensen. Dat is heel belangrijk. Qua handhaving hebben we mensen die dagelijks de baan opgaan om dat te doen. Er moeten echter structurele

oplossingen komen, en statiegeld is zo'n structurele oplossing. Statiegeld is een goed alternatief. Dat is nu zo, maar dat zal ook zo zijn op het moment waarop u de nieuwe cijfers van de OVAM krijgt. Is dat het enige alternatief? Neen. U zegt dat het niet alleen gaat over plastic en zo, dat we met mondmaskers en nog heel wat andere zaken worden geconfronteerd, dat we het in zijn totaliteit moeten bekijken, maar het ene sluit het andere toch niet uit. Ik wil dus nog eens een duidelijke oproep doen aan u. Ik versta dat u over allerlei zaken probeert te fulmineren om het achteruit te duwen, maar voer statiegeld in. Dan zult u al een groot stuk van de zwerfvuilproblematiek oplossen, en dan zullen wij als burgemeesters, die al heel veel taken hebben, die al heel veel kerntaken hebben die ook door hogere overheden worden opgelegd al een stuk minder werk hebben qua handhaving. Het is natuurlijk ook makkelijk om heel veel taken door te schuiven van de bovenlokale naar de lokale besturen, om te zeggen dat de burgemeesters het wel zullen oplossen. Wij moeten al zo veel oplossen als burgemeester, zo veel taken die al worden doorgestuurd. Wij doen dat en wij willen dat doen, maar als u statiegeld invoert, dan zullen wij al een klein beetje minder werk hebben qua handhaving, dan zullen we dat misschien niet meer moeten doen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik denk dat het duidelijk mag zijn dat er eensgezindheid is over het feit dat er een groot probleem met zwerfvuil is. U verwijst in dezen naar het regeerakkoord. Ik ken het regeerakkoord ook zeer goed. Ik ken de passage ook zeer goed. Ik denk dat ik in dezen geen andere insteek heb gebruikt dan enkel het regeerakkoord. U hebt zelf wel het engagement geleverd om een jaar sneller te evalueren omdat het hiermee inderdaad de verkeerde kant uitgaat. We moeten vaststellen dat dat een legitieme keuze van u is, maar dan is de vraag ook wel hoe we dit daadwerkelijk zullen kunnen realiseren. Ook vanuit die bezorgdheid zijn de vragen gesteld. Ik begrijp nog enigszins dat men de cijfers voor dit jaar wil kennen, maar als we daadwerkelijk naar de invoering van een systeem in 2023 willen gaan, dan wil dat ook wel zeggen dat we nu de keuze moeten maken inzake systemen, om dat effectief te kunnen voorbereiden en dat klaar te kunnen hebben, zodat het systeem op 1 januari 2023 van start kan gaan.

De OVAM levert de zwerfvuilmcijfers van het jaar 2021. Dat is het jaar waarin we een nieuwe evaluatie doen. We weten dat die traditioneel vaak pas in november of december van volgend jaar, dus eind volgend jaar, kunnen worden geleverd. Het lijkt me niet nodig dat de cijfers van nu, van dit jaar zo laattijdig worden geleverd. Ik wil dus de suggestie doen dat u er bij de OVAM op zou aandringen om die cijfers zo spoedig mogelijk over te maken, zodat we daar verder mee aan de slag kunnen gaan.

De vraag waar ik dus mee blijf zitten, is welke systemen u voor ogen hebt, zodat we daarover hier samen verder het debat kunnen aangaan. Als we tot de conclusie zullen komen dat de cijfers inderdaad niet oké zijn, en alles wijst momenteel in die richting, dan hebben we dat jaar immers nodig om op 1 januari 2023 op een goede manier een nieuw systeem van start te kunnen laten gaan. U hebt gelijk: voor statiegeld gaan is een hele uitdaging, en we moeten inderdaad bekijken met de sector hoe we dat kunnen doen, hoe we ook de kleine buurtwinkels een rol kunnen laten spelen, hoe we hen kunnen ondersteunen om dit op een goede manier te kunnen realiseren. Daarom net dring ik erop aan om klaarheid te brengen met betrekking tot de mogelijke systemen die u voor ogen hebt, met pro's en contra's, zodat die keuze spoedig kan worden gemaakt.

Ik denk dat we het debat zeker nog zullen voorzetten, maar ik hoop ook dat we versneld een zicht kunnen krijgen op de cijfers.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over een verbod op plastic verpakkingen voor groenten en fruit – 262 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over een algemeen verbod op plastic verpakkingen voor groenten en fruit – 289 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, we kennen allemaal de appels in de supermarkten die verpakt zijn in een kartonnen of kunststoffen schaal, met dan ook nog eens een plastic folie erover. Hoewel winkels al verschillende alternatieven aanbieden, zoals herbruikbare netjes voor groenten en fruit, plasticvrije verpakkingen of verpakkingen die bioafbreekbaar of composteerbaar zijn, gebruiken we in Vlaanderen nog al te vaak plastic voor eenmalige verpakkingen. In het verpakgingsplan 2.0 hebben we dan ook afgesproken dat tegen 2025 alle verpakkingen die op de markt worden gebracht, herbruikbaar, recycleerbaar, composteerbaar of biodegradeerbaar moeten zijn. We moeten echter ambitieuzer durven te zijn en onze afvalberg verder verkleinen, zoals ook werd afgesproken in het regeerakkoord. De Franse regering kondigde aan dat vanaf begin volgend jaar diverse groenten en fruit niet meer in plastic verpakkingen mogen worden verkocht. Het gaat dan onder meer over groenten zoals aardappelen, komkommers en bloemkolen, en over fruit zoals appels, peren en sinaasappelen. Met dit verbod wil de Franse regering de hoeveelheid plastic drastisch verminderen. Dat zou meer dan een miljard verpakkingen op jaarbasis opleveren, wat toch wel immens is. Verder zal men het verbod geleidelijk uitbreiden, met als doel tegen 2026 geen enkele groente of fruit meer in plastic verpakkingen te laten verkopen.

Minister, daarom heb ik toch wel wat vragen, in de hoop het beleid toch nog ambitieuzer te maken. In welke mate wordt er in Vlaanderen onderzocht welke verpakkingen essentieel zijn op basis van hun gebruik? In welke mate onderzoekt u hoe door hun functie onnodige plastic verpakkingen door alternatieven kunnen worden vervangen? Welke alternatieven zijn dat? Zijn er plastic verpakkingen nodig? In welke mate onderhoudt u contacten met de verpakkingindustrie over het terugdringen van het gebruik van onnodige eenmalige plastic verpakkingen? Hoe kijkt u zelf naar dat verbod op plastic verpakkingen in Frankrijk voor zowat dertig groente- en fruitsoorten, en welke opties zijn er volgens u om het gebruik van dergelijke plastics voor bijvoorbeeld groenten en fruit in Vlaanderen terug te dringen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, collega's, de aanleiding voor mijn vraag is gelijkaardig. Dit gaat over plastic verpakkingen en de vraag hoe we daar zo duurzaam en ecologisch mogelijk mee moeten omgaan. We hebben inderdaad kunnen vaststellen dat Frankrijk vanaf 1 januari 2022 plastic verpakkingen bij de verkoop van dertig soorten groenten en fruit verbiedt. Zo zullen aardappelen, aubergines, bloemkool, wortels en zo meer niet meer in plastic mogen worden aangeboden. Voor voorgesneden of zacht fruit zoals aardbeien, frambozen of bessen geldt nog een overgangstermijn. De bedoeling is dat in 2026 in Frankrijk geen groenten en fruit meer in plastic zouden worden verkocht. In ons land verdwenen in 2018 de plastic zakjes aan de kassa. In 2019 volgden de plastic zakjes voor het meenemen van groenten en fruit in bulk. Door een Europees verbod zullen binnenkort ook

plastic bestek, bordjes, rietjes en roerstokjes verdwijnen. Van een algemeen verbod op plastic verpakkingen is echter tot dusver nog geen sprake. Diverse supermarkten namen wel zelf vrijwillig al heel wat initiatieven of maatregelen, onder andere door papieren zakken of herbruikbare stoffen zakjes aan te bieden.

Onderzoekers van de Universiteit Gent en de Universiteit Maastricht zijn koele minnaars van een algemeen verbod op plastic, omdat dat ook zijn voordelen heeft. Alle plastic verpakkingen vervangen door hout of karton zou in se niet per se ecologischer zijn, zeggen ze. Daarnaast zijn er studies in opdracht van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) die zouden aantonen dat voor veel producten de milieu-impact van plasticproductie niet opweegt tegen het voedselverlies dat ermee kan worden vermeden.

De onderzoekers vragen dat alternatieven worden bekeken en dat per product wordt onderzocht wat de beste oplossing is. Ook de handelsfederatie Comeos sluit zich daarbij aan en vraagt dat er voldoende onderzoek gebeurt naar alternatieven.

Tot slot brengen plastic verpakkingen ons ook bij het inzamelen en recycleren van die verpakkingen. De uitbreiding van de pmd-zak zorgt ervoor dat er meer plastic wordt ingezameld, maar daardoor nog niet dat er meer wordt gerecycleerd. De uitbreiding van de blauwe zak is gerealiseerd, maar de bedoeling is om zo veel mogelijk van het ingezamelde afval uit de blauwe zak ook daadwerkelijk te recyclen. Twee sorteercentra zijn daarvoor operationeel en kunnen de inhoud van de blauwe zak in veertien verschillende fracties uitsorteren. Fost Plus heeft de ambitie om de recyclagecapaciteit voor plastic verpakkingen te vergroten. Daarvoor werden projectoproepen georganiseerd en moet het aandeel aan plastic verpakkingen dat wordt gerecycleerd, worden opgetrokken van 9 procent tot 50 procent.

Minister, wordt er in Vlaanderen gedacht aan een algemeen verbod op plastic verpakkingen voor groenten en fruit? Zijn daarover eventueel studies gaande en wanneer mogen we daar eventuele resultaten van verwachten? Is er een toename merkbaar van het aandeel plastic verpakkingen uit de blauwe zak dat daadwerkelijk kan worden gerecycleerd? Hoe evalueert u de evolutie? Welke materialen in de blauwe zak zijn eventueel problematisch op het vlak van recyclage?

De voorzitter: Minister, bent u ook geïnspireerd door Franse voorbeelden?

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik was daar inderdaad ook al even mee bezig, want ik wil ook af van die plastic verpakkingen, maar je hebt natuurlijk altijd mensen, adviseurs die me zeggen dat ik daar toch eens goed over moet nadenken. Daarom zei ik net tegen de adviseur dat ik daarvan af wil. Ik wil dat de OVAM dat bekijkt. In 2015 onderzocht de OVAM al in welke mate goed ontworpen verpakkingen voedselverlies kunnen voorkomen zonder de globale klimaatimpact te vergroten. Nu heb ik om een vervolgonderzoek gevraagd, om te bekijken voor welke specifieke voedingsmiddelen het gunstig kan zijn om die verpakking te verbieden. Men zegt mij dan dat bijvoorbeeld broccoli heel gevoelig is, zodat je daarvoor wel een verpakking nodig hebt, terwijl dat voor komkommers niet zo is. Dat is blijkbaar de hele discussie. Mijn intuïtie is: het liefst van al, weg met al die plastic verpakkingen. De raadgevers zeggen dan echter: 'Rustig, wij moeten dat toch eens allemaal goed bekijken.' Daarom is de OVAM een bijkomend onderzoek aan het doen. Waar we dat kunnen verminderen, zullen we dat ook doen, maar laat de OVAM nu even goed bekijken, groentesoort per groentesoort, fruitsoort per fruitsoort, waar we dat kunnen beperken.

Eind 2019 lanceerde Pack4Food samen met een aantal speerpuntclusters de roadmap 'Voedselverpakkingen van de toekomst'. De betrokken speerpuntclusters focussen daarbij op drie domeinen: circulaire verpakkingen, intelligente

verpakkingen en logistieke processen. In deze studie wordt er voor sommige verpakkingen ook bekeken of ze wel degelijk essentieel zijn voor het gebruik. Binnen de roadmap wordt ook een gezamenlijke visie en strategie geformuleerd over voedselverpakkingen van de toekomst, met 2030 als horizon.

De OVAM bereidt ook de Green Deal Anders Verpakt voor, die klaar is voor ondertekening. Met deze Green Deal willen we de focus verleggen van meer inzameling en recyclage naar meer aandacht voor andere distributie- en consumptiemodellen. Meer bepaald zal er worden ingezet op het vermijden van verpakkingen en het gaan naar meer hergebruik van verpakkingen, met een reductie van eenmalige verpakkingen en een globale reductie van de milieu-impact van het verpakte product als gevolg. De sectoren dragen hieraan bij, met input, maar ook financieel.

Een verbod op één type verpakking lijkt me niet de juiste maatregel. Dat kan een shift creëren naar andere types verpakkingen die niet per se beter zijn voor het milieu. Ik denk dus dat we dat goed integraal moeten bekijken, met de voor- en nadelen goed voor ogen. Binnen alle erkenningen van beheerorganismen en interregionale samenwerkingsakkoorden kijken we nu ook expliciet naar de doelstellingen rond preventie, in plaats van, zoals voorheen, enkel maar te focussen op recyclagepercentages.

Er is inderdaad een grote toename van de recyclage van plastic verpakkingsafval. Het Belgische recyclagecijfer is stelselmatig gestegen, van 39,1 procent in 2015 naar 46,17 procent in 2019.

De cijfers voor 2020 moeten nog gevalideerd worden, maar ze stijgen duidelijk verder. Zo rapporteerde Fost Plus in zijn activiteitenverslag voor 2020 51,1 procent. Ook voor 2021 en 2022 verwachten we een stijging die nog sterker zal zijn, ten eerste omdat de nieuwe, uitgebreide sorteerboodschap voor de pmd-inzameling overal in Vlaanderen is ingevoerd. En ten tweede zal ook het recyclagerendement toenemen.

Om al het ingezamelde afval te sorteren, moesten vijf nieuwe sorteerinstallaties gebouwd worden, waarvan ook twee in Vlaanderen. De twee Vlaamse sorteerinstallaties waren begin 2021 volledig operationeel. Dat maakt dat het Vlaamse pmd-afval nu in veertien fracties uitgesorteerd wordt. Een van de meest significante stromen waarvoor nog verder naar oplossingen wordt gezocht, is de ondoorzichtige petfles. Ook daarvoor denken we echter eind dit jaar richting hoogwaardige recyclage te kunnen gaan. Dat zou dan de vijftiende uit te sorteren fractie worden.

Tot slot wil ik nog even iets rechtzetten uit de vraagstelling. De geciteerde cijfers van 9 procent en 50 procent zijn geen recyclagepercentages, maar duiden waarschijnlijk op het deel van de recyclage dat in België plaatsvindt. De recyclagepercentages heb ik in het begin van dit antwoord vermeld. De recyclage in België zal in de cijfers van 2021 en de komende jaren enorm toenemen door de vijf nieuwe installaties die gebouwd zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Dank u wel, minister. Ik ben tevreden dat u qua ideologie wel een beetje op mijn lijn zit, wat dit betreft.

In mijn gemeente is er een afvalvrije winkel. Dat is zeer vooruitstrevend. Die zijn een aantal jaren geleden gestart. Ondertussen zijn er al zeven afhaallocaties. Daar is dus zeker wel een cliënteel voor. Ik kan het alleen maar aanraden. Ik weet niet ik reclame kan maken, maar u kunt zeker eens op de website gaan kijken. Mi'ssion Nature heet de zaak. Daar kan misschien uit geleerd worden en misschien kan de OVAM eens contact met hen opnemen om te zien hoe dat loopt, in het kader van het lopende onderzoek. Dat zou wel fijn zijn. Maar allicht zijn er nog zulke

initiatieven in Vlaanderen. Ik denk dat men zeker niet alleen met de verpakking-industrie en de grote supermarkten moet spreken in het kader van het onderzoek, maar ook met die kleinschalige, opborrelende initiatieven, waar toch heel wat vraag naar is.

Ik begrijp wel dat men bij de grote supermarkten altijd kijkt naar voedselverspilling en naar hoelang bepaalde groenten met een verpakking goed blijven. Maar het is vooral belangrijk dat men ook daar naar een gedragswijziging gaat. Waar er geen verpakking nodig is, laten we ze weg en passen we ons gedrag aan. En waar het wel nodig is, dat zien we dan wel.

Ik ben benieuwd naar het lopende onderzoek. Ik hoop dat mijn tip zal worden meegenomen, en ook mijn punt over de recyclagegraad en dat het belangrijk is dat we die koploperspositie hebben. Ook de evaluatie van de pmd-zak moet worden meegenomen, ook in het kader van de totale afvalproductie, en de doelstellingen die u wilt halen. Maar ik denk dat naar minder verpakkingen gaan, een aanpak aan de bron is waar heel wat verbeteringsmogelijkheden zijn. Ik hoop oprecht dat we daar naar een ambitieuzer beleid gaan. Ik zal u daar dus nog over bevragen, minister.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil de minister van harte danken voor haar antwoord.

Als we spreken over het buikgevoel, minister, denk ik dat eenieder, zelfs in deze commissie, inderdaad het liefst zou hebben dat we naar zo weinig mogelijk gebruik van plastic zouden evolueren. Ik denk dat dat ieders wil in dezen is. De vraag is op welke manier dat kan gebeuren.

Anderzijds zijn de signalen die gegeven worden – en daarom wilde ik ze hier ook heel duidelijk meegeven – ook pertinente elementen die we mee in overweging willen nemen. Want of het nu plastic is of niet, het gaat over zo ecologisch mogelijk leven. En in dezen heeft plastic wel een impact. Maar de vraag is, als we naar iets anders moeten gaan, of dat dan ecologisch meer verantwoord is.

Daarom wilde ik de bedenkingen van de onderzoekers van de universiteiten van Gent en Maastricht toch even onder de aandacht brengen. Maar ik ben blij dat u heel duidelijk stelt dat dat zaken zijn die terecht naar boven komen en elementen die we nader moeten bekijken. Als ik het goed begrepen heb, hebt u de OVAM de opdracht gegeven om verder te onderzoeken wat daar de eventuele knelpunten zijn of wat daar eventuele alternatieven zijn. Kunt u mij in dezen meegeven welke opdracht de OVAM precies gekregen heeft om nader te onderzoeken?

Een van de elementen die naar voren komen, is voedselverspilling. Er wordt verwezen naar kleine superettes en grote supermarkten, maar ik denk dat het zelfs ruimer en groter is. We hebben een uitdaging. De Vlaamse Regering heeft ook heel duidelijk gezegd dat ze voedselverspilling wil terugdringen. Ik denk dat dat in een ruimer kader bekeken moet worden, dus niet enkel onze winkels, maar de verpakking van onze producten in totaliteit, om ze zo goed en zo vers mogelijk te houden. Ook voedselveiligheid moet in rekening genomen worden. Dat zijn verschillende elementen die mee overwogen moeten worden.

Een laatste vraag is in welke mate u contact hebt gehad met Frankrijk. Ik ga ervan uit dat ook zij toch wel bezorgd zijn over de elementen die ik net heb aangegeven en dat zij ook naar een kleinere ecologische voetafdruk willen gaan. Hebt u daar contact mee gehad? Welke belangrijke elementen kunt u daaruit meegeven?

De voorzitter: De heer Vandenberghhe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Deze vraag sluit perfect aan bij de vorige vraagstelling over statiegeld. Ook hier hebben we een en-en-verhaal. Eigenlijk hangt het allemaal aan elkaar vast in deze problematiek. Ik wil verwijzen naar ons voorstel van resolutie betreffende de bescherming van de Noordzee tegen verontreiniging door marien zwerfvuil, ons voorstel van resolutie betreffende een verbod op plastic zakjes en tal van vragen om uitleg.

Ik volg collega De Vroe, die zegt dat de problematiek bij de bron moet worden aangepakt. Dat is waar, maar lokale besturen, minister, kunnen daar inderdaad ook een belangrijke rol in spelen. En we doen dat. De lokale besturen doen dat met veel mooie initiatieven. Collega De Vroe heeft een aantal van die initiatieven aangehaald. Wij doen dat ook in onze gemeente. Wij ondernemen acties met lokale handelaars. We doen ook sensibiliserende acties om minder plastic te voorzien en op een andere manier te gaan shoppen en voedselproducten te gaan ophalen. Er worden dus heel veel lokale acties gedaan.

Maar lokale besturen kunnen niet alles oplossen. We moeten dat uiteraard aan de bron gaan aanpakken, vandaar dat wij met onze fractie aan u vragen om daar nog een tandje bij te steken om die problematiek verder aan te pakken. We kunnen dat samen doen. We moeten dat samen doen. En nogmaals, deze problematiek kan en moet gekoppeld worden aan de vorige vragen die wij hadden, over statiegeld. Want het vermijden of het verminderen van plastic afval en zwerfafval kan alleen maar gebeuren als we en-en-enacties ondernemen. Laat het ene niet afhangen van het andere. Laat ons allen samen in gang schieten, om ervoor te zorgen dat we met enkel structurele maatregelen aan de bron de problematiek aanpakken. En dan zullen de lokale besturen verder, meer dan ooit, volgen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik wil het helemaal niet in het belachelijke trekken, maar even 'out of the box' denken: wie zou het niet willen dat goederen rechtstreeks van de producent met een elektrische drone boven de pan of boven de ketel gedropt worden? Maar er zijn nu eenmaal maatregelen, ook op het vlak van voedselveiligheid en de duur en het type van de opslag. We moeten dus bekijken of het mogelijk is. Er zijn ook bewaartechnieken. Soms wordt in producten een bepaald gas of product gespoten om ze langer houdbaar te houden. We moeten dus met heel veel zaken rekening houden. Ik denk dat de minister gelijk heeft dat we stap voor stap moeten gaan, maar we moeten wel de analyse maken. En op het moment dat het kan en nodig is, moeten we ook tot actie overgaan.

Maar we moeten eerst kijken of alles mogelijk is, want er komen producten van heinde en verre naar Vlaanderen. We kunnen moeilijk aan hen zaken opleggen, alleen voor Vlaanderen. We zijn geen grote voorstander van al die Europese maatregelen, maar we moeten wel zien dat de producten voor iedereen op eenzelfde manier verpakt kunnen worden en dat dat ook mogelijk én betaalbaar blijft voor iedereen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): De collega's hebben het uitgebreid gehad over het evenwicht tussen de levensduur van de producten en de verpakking waarin die aangeboden worden, dus dat ga ik verder niet meer aanhalen.

Het ging ook over de recyclagegraad. Succesvolle recyclage start uiteraard bij de productontwikkeling. We vinden nog steeds die mengvormen in de winkel: kartonnetjes of eender welk ander materiaal, waar dan een plasticfolie over getrokken wordt. Je moet dat dan uit elkaar gaan halen. Ik vroeg mij af, minister, of daar nog concreet werk van wordt gemaakt om daarvan weg te sturen of om mensen in dat kader verder te sensibiliseren. Ik merkte deze week dat een grootwarenhuis

op de verpakkingen zelf al aangaf welk deel bij welke afvalstroom terecht moest komen. Dat leek me iets interessants. Hebben zij dat helemaal zelf bedacht? Of is dat iets dat doorgetrokken wordt voor de verschillende producenten en groot-warenhuizen?

Als we het hebben over groenten en fruit, hebben we het natuurlijk ook over die vreselijke kleine stickertjes die op ons fruit kleven. Daar was op Europees vlak wel wat beweging rond. Weet u of we daar binnenkort van af zijn, minister?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik wil graag inpikken op de laatste opmerking van collega Perdaens. Ik was onlangs op bedrijfsbezoek bij Veolia. Zij meldden mij daar dat in het verwerkingsproduct van hun biogasinstallatie de stickertjes van de kiwi's als enige restafval overbleven. Er werd ook gemeld dat die stickertjes van de kiwi's – en niet van de bananen – er in de haven in Zeebrugge op worden gekleefd. Ze komen dus niet bestickerd aan. Die stickers worden er daar op gekleefd. Ik was daar enigszins verbaasd over, aangezien er toch wel een beleid gevoerd is om dat te vermijden en dat ook is opgenomen in VLAREMA 7 (Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen). Er is een overgangsregeling van twee jaar om die stickers van het fruit of de groenten weg te halen. Dat zou nu dus toch het geval moeten zijn. Ik was dus verbaasd dat dat gebeurt en dat er eigenlijk nog altijd geen andere aanpak is.

Minister, worden bedrijven daarop gecontroleerd en worden ze gestimuleerd om naar alternatieven te zoeken? Want die zijn er blijkbaar wel. En het lijkt toch wel zeer belangrijk te zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Rombouts, het klopt dat we hier voorzichtig mee moeten omgaan. Waar de verpakkingen niet nuttig zijn, moeten verpakkingen maximaal weg. Ik denk dat ik daar heel duidelijk over was. Concreet zal de OVAM voor verschillende voedingsmiddelen verder onderzoeken waar het weglaten van de verpakking niet veel zal doen, bijvoorbeeld op het vlak van voedselverlies, maar het wel een ecologische impact zal hebben. De OVAM heeft ook stelselmatig contacten met andere landen. Het gaat daar echter om een marktverbod, waarvoor wij in Vlaanderen niet bevoegd zijn. Dus we zouden er eens over moeten nadenken hoe we daarmee omgaan.

Collega Vandenbergh, u zegt terecht dat afvalpreventie ook impact kan hebben op het zwerfvuil. Vanuit die optiek voorzien we in het nieuwe uitvoeringsplan nieuwe gebruiksverboden. Die voorstellen liggen momenteel op tafel.

Collega Perdaens, binnen Fost Plus is er momenteel een ontradend tarief ingevoerd om af te raken van die mengvormen. Die verpakkingen betalen veel meer aan Fost Plus om op de markt te kunnen komen. Die verpakkingen moeten er dus sowieso stelselmatig uit.

Ik moet navragen wat de stand van zaken met betrekking tot de fruitstickers is. Ik kom daar sowieso nog op terug, ook op de vraag van collega Schauvliege.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Ik heb daarstraks al gezegd dat ik tevreden ben met de reactie van de minister en dat ik het verder ga opvolgen. Ik ga het daarbij laten.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor het bijkomend antwoord. Dat is iets wat inderdaad verder op te volgen is.

Wat betreft de tip van de etikettering – het dekseltje bij de ene afvalhoop en het potje bij de andere afvalhoop: ik denk dat dat zeker ook een interessante piste is. Ik meen te begrijpen dat dat in Nederland al courant wordt toegepast. Dus het is misschien interessant om te bekijken of dat daar vanuit bedrijfsoverweging is of vanuit de overheid is opgelegd. Dat ben ik niet helemaal zeker.

Ik denk dat we ons allemaal inderdaad ergeren aan die stickertjes. Daar ben ik ook benieuwd naar de verdere opvolging.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de realisatie van de Vlaamse bosuitbreidingsplannen – 381 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het bosuitbreidingsplan – 450 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, de Vlaamse bosuitbreiding moet volgens uw beleidsnota 2019-2024 een van de paradepaardjes worden van uw beleid. Nog volgens deze beleidsnota zou er tijdens deze regeerperiode 4000 hectare en tegen 2030 maar liefst 10.000 hectare bos moeten bij komen in Vlaanderen. Die bossen zouden moeten bijdragen tot een veerkrachtigere bodem die meer koolstof zou moeten opslaan. Het geplande functioneel groenblauw netwerk zou zich moeten uitstrekken tot in het centrum van onze Vlaamse dorpen en steden. En die bossen zouden ook biomassa moeten aanleveren als waardevolle grondstoffen voor een biobaseerde economie.

Uiteindelijk blijkt dat het Vlaamse bosuitbreidingsplan een stuntelige start met veel ministerieel tromgeroffel heeft gekend maar tot op heden nooit op kruissnelheid is gekomen. Als men de beschikbare cijfers mag geloven is nog maar 20 procent van de beloofde netto bosuitbreiding vandaag gerealiseerd. Bomen plant je echter niet wanneer je wilt. Er resten tot het einde van deze regeringsperiode nog slechts drie plantseizoenen.

Minister, zult u alsnog uw ambitieuze bosuitbreidingsplannen waarmaken?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, vorig jaar in mei lanceerde u uw bosuitbreidingsplan. Tegen 2024 moet er in Vlaanderen 4000 hectare bos bij komen. Via het bosplan is deze doelstelling verdeeld onder verschillende partners. De Vlaamse overheid moet zorgen voor 1250 hectare. Daarnaast komt er 750 hectare door lokale besturen, 750 hectare door bosgroepen en regionale landschappen, 750 hectare door natuurverenigingen en 500 hectare door particulieren en bedrijven. Afgelopen week communiceerde u naar aanleiding van de Week van het Bos dat er sinds 2019 1000 hectare gevonden is om bos aan te planten.

De cijfers op de bosteller zijn iets minder hoog. Volgens de bosteller is er 493 hectare extra bos aangeplant, waarvan 284 hectare nieuw bos en 209,6 hectare compensatiebos. Dat maakt dat er concreet 284 hectare extra bos is bij gekomen, wat toch in contrast zou staan met de 1000 hectare die u communiceerde.

Daarnaast laten de cijfers over vergunde ontbossing zien dat er 547 hectare bos gekapt is, waarvan 267 hectare in 2019 en 280 hectare in 2020. Dat wil zeggen dat de uiteindelijke balans in dat geval negatief is, en we niet meer maar minder bos overhouden.

Experten wijzen erop dat bomen aanplanten goed is, maar dat bomen behouden nog beter is. De ecologische waarde van een bos wordt namelijk niet bepaald door het aantal bomen, maar onder meer door de omvang van de bomen en hun ouderdom. Het is de grootte van de kruin en de hoeveelheid blad die zorgen voor de ecologische waarde. Het is dus logisch dat het jaren duurt vooraleer een nieuw aangeplant bos dezelfde ecologische waarde heeft als een oude boom die wordt gekapt.

Er is in Vlaanderen 45.350 hectare bestemd als bosgebied op het gewestplan. Op een derde van die oppervlakte is momenteel geen bos aanwezig. In welke bestemmingen hebt u de 1000 hectare extra gevonden om te bebossen? Is dat, zoals het regeerakkoord voorschrijft, prioritair gezocht in groene bestemmingen?

Zijn de niet-beboste percelen met als bestemming bosgebied in Vlaanderen in kaart gebracht en gescreend of bebossing gewenst is? Wat is het resultaat van deze oefening? Welke maatregelen zult u nemen om deze gebieden te bebossen?

Kloppen de cijfers dat sinds de invoering van de bosteller en het bosuitbreidingsplan er netto minder bomen in Vlaanderen zouden zijn en dat er dus meer bomen gekapt zijn dan dat er nieuwe geplant zijn?

Is in de cijfers over vergunde kap ook rekening gehouden met ontbossing in het kader van de beheersplannen? Hoeveel hectare zijn er de afgelopen jaren – 2019 en 2020 – effectief gekapt op het terrein, voortvloeiend uit een goedgekeurd beheerplan? Hoeveel hectare nieuwe kap zijn er in deze jaren goedgekeurd onder de vorm van een nieuw goedgekeurd beheerplan? Is een bijsturing van bestaande beheersplannen wenselijk om bestaand bos te vrijwaren van kap?

Wat is de doorlooptijd tussen het verwerven van een grond en het effectief bebossen ervan?

In een ontwerp van een nieuw bosuitbreidingsdecreet wilt u lokale besturen die ontbossing toestaan verantwoordelijk maken voor de compensatie. Zowel de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) als de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) uitten daarbij hun bedenkingen. Hebt u dat nog nader kunnen bekijken? Welke bijsturingen voorziet u in de opvolging van deze adviezen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik heb de indruk dat sommigen misschien niet de intentie hebben dat we slagen in de doelstelling die we in het regeerakkoord hebben ingeschreven: 4000 hectare extra bos. Dat is inderdaad zeer ambitieus. Maar zoals u weet ben ik altijd positief, dus ik ga ervoor. Het is ook de eerste keer dat er heel wat positiviteit vanuit de sector aanwezig is, denk maar aan heel wat natuurorganisaties. Lokale besturen moeten wel nog een tandje bijsteken, maar die zijn dit jaar wel een beetje verontschuldigd. Ik wil dat dus nog even door de vingers zien, omdat ze vorig jaar heel veel met corona bezig geweest zijn.

Maar we zien bijvoorbeeld wel dat de stad Gent immens veel heeft bebost. Ze hebben daar ook een prijs voor gekregen. Als een stad dat kan, dan denk ik dat dat voor andere lokale besturen ook mogelijk moet zijn. Want van die 4000 hectare was afgesproken dat 750 hectare door lokale besturen zou worden gedaan. Dat komt neer op ongeveer 2,5 hectare per gemeente. Maar daar zien we dat dat nog niet zo goed zit. Zij weten dat. Maar ik heb gezegd dat ik dat begrijp; zij hebben dit jaar waarschijnlijk hun handen vol gehad met corona. Daardoor is dat misschien wat op de achtergrond beland. Maar ik ben ervan overtuigd dat, als een stad 13 hectare kan bebossen, dat ook voor andere gemeentes zeker mogelijk moet zijn. Voor een stad is het natuurlijk ook wel belangrijk dat men bebost; die natuurlijke airconditioning is van groot belang.

Dat neemt natuurlijk niet weg dat wij naar een versnelling moeten gaan qua bebossing. Iedereen zet alles op alles, maar dat is natuurlijk niet eenvoudig. De eerste jaren moet je goed bekijken waar we gaan bebossen. Collega Rombouts verwijst naar de 45.000 hectare bestemd als bosgebied op het gewestplan. Helaas, daar is er ook heel veel in handen van private landeigenaars. En die bewegen op dit moment ook niet. Ik vind dat eigenlijk heel jammer, want zij hadden ook een doelstelling om 500 hectare te bebossen, als ik mij niet vergis. Maar ik zie daar heel weinig beweging. Ik heb heel veel gesprekken gehad, zij hebben recht op evenveel subsidies als bijvoorbeeld de natuurorganisaties. Want vanuit de private landeigenaars komt er altijd kritiek, dat zij niet zoveel subsidies krijgen als de natuurorganisaties. Maar in dit geval, rond bebossing, is dat voor iedereen gelijk. Toch stel ik vast dat daar heel weinig animo is. Collega Rombouts, uiteraard houden we ook wel deels de focus op die 45.000 hectare. Maar die gronden zijn dus groten-deels in handen van private landeigenaars, en natuurlijk ook van landbouwers.

Wij hebben nu natuurlijk heel wat gronden gevonden voor het komende plant-seizoen. Vooral de administraties hebben gigantisch goed hun best gedaan en we kunnen toch naar die 1000 hectare gaan. Ondertussen zijn we nog volle bak gronden aan het kopen voor het komende seizoen om ze dan vervolgens te bebossen. Ik heb ook wel vernomen van lokale besturen dat er heel wat in beweging is. Ik denk dat zij er nog heel wat bij zullen doen.

Zijn de niet-beboste percelen met als bestemming bosgebied in Vlaanderen in kaart gebracht en gescreend of bebossing gewenst is? Wat is het resultaat van deze oefening? Welke maatregelen zal ik nemen om deze gebieden te bebossen? Neen, deze analyse gebeurde nog niet tot op perceelniveau, ook omdat de eigendoms-structuur van deze gronden sterk versnipperd is. Vaak zijn er natuurwaarden aanwezig die verloren dreigen te gaan in geval van bebossing. Vaak is de grond in landbouwgebruik, al dan niet verpacht. U weet dat ik vind dat de verpachting versoepeld moet worden, want het is anders onbegonnen werk.

Het verderzetten van het agrarisch gebruik van een grond in groene bestemming is doorgaans vrij van vergunningsplichten, zodat een overheid niet via het instrument van vergunningen kan sturen op het effectieve grondgebruik. Als er niet de intentie is van de eigenaar om te bebossen, en de eigenaar evenmin te overtuigen valt door middel van subsidies, rest alleen het verwerven van de grond of drastischere maatregelen door middel van onteigening, als daar billijke redenen voor bestaan. Ik zal ook onteigenen daar waar het moet. Ik zal daar niet voor terugdeinzen.

Er werden in 2020 280 hectare ontbost. Dat gaat ook via vergunningen natuurlijk. Er zijn ook heel wat lokale besturen die dit beslissen. Daarvan zitten we met de compensatie op schema. Voor 2019 is een uitsplitsing tussen deze legislatuur en de vorige legislatuur niet mogelijk. Stellen dat er deze legislatuur meer bos verdween dan er nieuw bos bijkwam, is niet correct. Ik verwijs naar mijn antwoorden op schriftelijke vragen aan verschillende van de hier aanwezige collega's.

De schriftelijke vragen over omgevingsvergunningen die leiden tot ontbossen, bevatten alle cijfers inzake ontbossing die wordt geregeld via de omgevingsvergunning. Ontbossing die vrijgesteld is van de omgevingsvergunning, zoals ontbossing in een natuurreservaat, op voorwaarde dat de ontbossing is voorzien in het beheerplan en gericht is op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, is niet in die cijfers opgenomen. Er zijn voor de jaren 2019 en 2020 geen cijfers over de effectieve ontbossingen die voortvloeien uit goedgekeurde natuurbeheerplannen van natuurreservaten. Een natuurbeheerplan bezit een looptijd van 24 jaar. Om de visie en het uitgevoerd beheer te kunnen opvolgen, worden bij de goedkeuring van een beheerplan afspraken gemaakt over de wijze waarop de beheerder de beheerdoelstellingen zal opvolgen en rapporteren.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) voert op basis van die gegevens om de zes jaar een beheerevaluatie uit, waarbij wordt nagegaan of het beheer op schema zit. Momenteel heeft geen enkel natuurbeheerplan een beheerevaluatie ondergaan. Hoe dan ook moet elke ontbossing inhoudelijk zeer goed gemotiveerd zijn. In elk geval moet duidelijk aangetoond zijn dat de gekozen locaties geschikt en noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van open habitats die bijdragen aan de realisatie van de regionaal gunstige staat van instandhouding ervan. Een gepast beheer moet dan ook duurzaam verzekerd zijn.

De doorlooptijd is sterk verschillend en afhankelijk van het specifieke perceel. Normaal wordt een perceel één of twee jaar na de verwerving bebost, tenzij er nog gebruiksrechten op het bewuste perceel liggen, meestal landbouwpacht. Ingeval van pacht wordt het perceel bebost na opzeg bij het verstrijken van de lopende termijn van de pacht. Dat is maximum negen jaar na aankoop.

Het is niet zo simpel. Er zijn heel wat drempels. Als het van mij zou afhangen, dan zou ik die allemaal willen wegnemen.

Een voorstel tot wijziging van de regeling inzake boscompensatie is door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd. Ik heb de gevraagde adviezen ontvangen van de Minaraad en de VVSG. Ik bereid op dit moment het dossier voor tot agendering op de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, u probeert mij te framen en dat vind ik niet fijn. De vraag is bewust gesteld: wie wil niet meer bossen? Alleen, als je een doelstelling vooropstelt, dan verwacht je dat die haalbaar is. Zoals u terecht zegt, zijn er veel drempels. Ik geef u gelijk dat als het aan u lag, u die zou wegwerken, en ik met u. U bent echter niet alleen. Als u een doelstelling oplegt en u afhankelijk bent van derden, dan is dat zeer moeilijk. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Tegen wie zegt u het.

Lokaal doe ik zelf ook voorstellen om parkgebieden aan te leggen, maar zo simpel is het niet, zoals u zegt. De doelstelling van 4000 hectare – nogmaals – is heel ambitieus en misschien iets te ambitieus, en dan nog eens 10.000 hectare tegen 2030. Dat zijn niet zo heel veel plantseizoenen meer. Ik wens u dus veel succes om dit te kunnen bereiken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Het is goed om diverse cijfers naast elkaar te hebben. Er staat een duidelijke doelstelling in het regeerakkoord. De reden waarom ik mijn eerste vraag stelde, is omdat ik zeer goed besef – zoals eenieder die zich grondig met het dossier en de

gevoeligheden op het terrein heeft beziggehouden – dat er in een maatschappij diverse elementen spelen, waarmee op de een of andere manier rekening moet worden gehouden. We weten dat er aan gewestplannen kantjes en bochten zijn. We zouden in dezen eerst de oefening maken of het, daar waar de ruimtelijke bestemming aangeeft dat het bosgebied is, aangewezen is om daar al dan niet te bebossen. Dat is een belangrijke oefening. Ik hoor dat die momenteel nog niet is gebeurd. Ik denk nochtans dat dit een interessante oefening is, beseffende dat het ondanks de juiste kleur niet overal mogelijk zal zijn, want je hebt soms een ander gebruik of een andere geschiedenis. Het is belangrijk om er iets meer zicht op te hebben waar het mogelijk interessant zou kunnen zijn omdat de ruimtelijke bestemming al een eerste stap is.

Ten tweede moet ik vaststellen – voor dat element is al meermaals aandacht gevraagd – dat er ook naar agrarisch gebied wordt gekeken. U stelt dat alle drempels weggenomen moeten worden, maar we hebben natuurlijk ook daar doelstellingen te bereiken. Er moet dus gekeken worden wat haalbaar en wenselijk is. Ik krijg in dezen signalen dat er nogal fel – zeker wat het plantseizoen 2020 en 2021 betreft –, bijna voor de helft, ook in agrarisch gebied is aangeplant. U hebt gezegd dat er ingezet moet worden op aankoop en dat is zeker een instrument waarop kan worden ingezet. Bij de aankoop ligt ook een grote focus op het agrarisch gebied, al dan niet voorafgegaan door een denkoefening ruimtelijk of niet. Dat baart mij toch wat zorgen. We hebben een ruimtelijke ordening en we moeten duidelijke keuzes en een afweging maken – en dat is niet altijd gebeurd – om te bekijken of de bestemming gewijzigd wordt of niet. Dat is een tweede element waarover ik bezorgd ben. Hoe kijkt u daarnaar? Voorziet u de omzetting? Voorziet u een verschuiving in dezen?

U hebt verwezen naar de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de beheerplannen, maar omgekeerd hebben we ook instandhoudingsdoelstellingen voor bossen. In welke mate wordt dit meegenomen als prioritaire opdracht om de focus te leggen op de realisatie van bossen? Kunt u daar nog wat duiding over geven?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u weet dat wij elk initiatief dat zou leiden tot bosuitbreiding altijd zullen steunen.

Er staat een initiatief op de planning over een bosuitbreidingsdecreet waarbij u de steden en gemeenten de verantwoordelijkheid zult geven om de boscompensatie uit te voeren. Die hebben daar hevig op gereageerd. Een van de aspecten die ze meegeven, is dat ze te weinig tools hebben en te weinig kader krijgen om die kapvergunningen te kunnen weigeren. Het advies van het ANB is daar zeer belangrijk. Dat wordt vaak vanop het bureau gegeven en dat geeft hun te weinig houvast.

Voor woon- en industriegebied ligt de verantwoordelijkheid volledig bij het lokale bestuur om die vergunning te verlenen. Daar is geen ontheffing voor nodig. Een van de mogelijkheden is om het advies van het ANB en het bosonderzoek dat voorafgaat aan de vergunningverlening, ernstiger te nemen om die ontheffing terug in te voeren. Overweegt u de mogelijkheid om het ANB die ontheffing te laten verlenen zodanig dat ze niet alleen bureauonderzoek doen, maar ook op het terrein gaan en een grondig advies geven aan die lokale besturen bij het verlenen van die kapvergunningen?

Nu zien we dat ze doorsnee een positief advies geven op het moment dat men in een industrieel woongebied komt. Alleen als men heel sterk gealarmeerd is, gaat men daar ernstiger op door. Dat geeft die lokale besturen weinig houvast om die vergunning te weigeren. Zult u een strikter kader geven door bijvoorbeeld die

onthefing automatisch in te voeren of door een strikter kader aan te bieden aan de lokale besturen zodanig dat ze minder snel die kapvergunning verlenen en meer tools hebben om die te weigeren?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik wil kort nog even namens onze fractie benadrukken hoe belangrijk we het realiseren van die 4000 hectare vinden. Dat is duidelijk geworden bij elke bespreking die we daaraan hebben gewijd. Wat betreft de verbazing van de collega dat er zo'n groot bosareaal in de bestemming is, maar dat het in de feiten geen beboste oppervlakte is, stel ik me de vraag hoever de huidige regelgeving over de mestrestricties daarin een rol speelt. Zoals we weten, zijn er voor een gebied dat als bosgebied is bestemd, geen mestrestricties en is er geen uitdovingsbeleid. Minister, kunt u even schetsen in hoeverre dat de bebossing van die percelen op dit ogenblik al dan niet negatief beïnvloed?

Gweny De Vroe (Open Vld): Wat mij betreft kunt u niet ambitieus genoeg zijn, minister.

Ik sluit graag aan bij de opmerkingen van de collega's. Wat betreft het kapvergunningenbeleid zijn er bij de lokale besturen inderdaad enorme verschillen, maar ook afhankelijk van wie er van het ANB langskomt. Ook daar is er heel wat verschil te merken. Ik heb dat ook al aangekaart. Daar zijn een structuur en een rechtlijnigheid nodig. Ik merk ook, en ik heb dat ook al aangekaart, dat de terminologie ontbossing op stedenbouwkundig vlak er soms toe leidt dat mensen denken dat ze hun terrein volledig mogen ontbossen, terwijl dat wettelijk helemaal niet het geval is. Ik heb al twee keer in mijn gemeente in een woonparkgebied meegemaakt dat de wettelijke terminologie van ontbossing voor problemen zorgt. Ook wat dat betreft is er verbetering mogelijk.

Verder staat de bosteller al een tijdje op hetzelfde niveau. We hopen effectief dat er snel wat cijfertjes bijkomen. Het is een en-en-beleid en we moeten iedereen goed blijven stimuleren: de lokale besturen, maar ook de Vlaamse overheid en uiteraard de terreinbeherende verenigingen want ook zij moeten compenseren als ze bomen kappen. Dat moet nu niet altijd gebeuren: als ze werken met een natuur-beheersplan, hoeft dat niet. Ze krijgen dan een uitzondering. Ik vind dat het Vlaamse beleid ambitieuzer mag zijn en dat we hun ook mogen vragen om bomen aan te planten als ze natuurdoelen willen behalen. Het is belangrijk dat ze dat toekomstgericht doen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega's. Collega Rombouts, we hebben ondertussen natuurlijk tal van oefeningen gemaakt op zoek naar de meest geschikte plaatsen om te bebossen. Ik denk daarbij aan speciale beschermingszones (SBZ) waar bosdoelen liggen, met daarbij een focus op natuur- en bosgebieden. Ik moet evenwel vaststellen dat in die gebieden landbouwgebruik bebossing belemmert. Dat is dus wel problematisch. Het wegwerken van die drempels is voor mij dan ook prioritair.

Als we gebieden aankopen om te bebossen, is dat altijd met een visie. We kopen enkel aan in gebieden waar bosdoelen zinvol zijn. In de polders, bijvoorbeeld, gaan we niet bebossen, wel op plaatsen waar we bestaande bossen kunnen verbinden of bestaande bossen groter kunnen maken. Er zit dus wel een hele visie achter. De realisatie van een instandhoudingsdoelstelling (IHD) is voor ons ook prioritair. We zetten daar voluit op in, ook via onze nieuwe bossen, zowel binnen de SBZ's als daarbuiten, waar ons ook nog een grote taak wacht, voor alle duidelijkheid. Onze subsidies zijn ook gericht op het realiseren van die bosdoelen.

De suggestie van collega Schauvliege en van collega De Vroe zal ik zeker bekijken. Dat was me eigenlijk nog niet zo duidelijk, dat stond nog niet echt op mijn radar. Ik ga dus bekijken hoe we aan de lokale besturen toch wat meer uniformiteit kunnen bieden, misschien door hen een aantal richtlijnen te sturen.

Collega De Bruyn, het is inderdaad een belangrijke drempel dat er op grote oppervlaktes landbouwgebruik is in natuurbestemmingen. Het gaat over tienduizenden hectaren in Vlaanderen. Het versneld afbouwen van bijvoorbeeld de mestrechten daar, kan de bebossing in die gebieden stimuleren. Dat ben ik dus ook aan het bekijken. Want het is natuurlijk van twee dingen een: ofwel ga ik in die natuurbestemmingen bebossen, maar je hebt daar heel veel landbouwgebruik. Ofwel ga ik in agrarische gebieden bebossen, maar dat wil men ook niet. Het is dus een van de twee. Ik ga me focussen op die natuurbestemmingen waar er vandaag heel grote oppervlaktes landbouwgebruik zijn. Het gaat over tienduizenden hectaren. We zijn aan het bekijken om daar over te gaan tot onteigeningen om daar dan effectief te gaan bebossen. Want anders kan ik nergens in Vlaanderen nog bebossen – ik denk dat we het daar wel over eens zijn – en dat is helemaal niet mijn bedoeling. Mijn bedoeling is effectief om de doelstelling zo goed mogelijk te halen. We hebben inderdaad nog drie plantseizoenen. Dit jaar komt er nog heel wat bij op de teller. Ik denk dat dat goed is. Ondertussen is iedereen aan het voorbereiden, ik hoop ook de lokale besturen en ik hoop ook de private landeigenaars, want ze hebben eigenlijk het engagement opgenomen om 500 hectare voor hun deel te nemen. Dus op het einde van de rit zal duidelijk zijn wie wat heeft gerealiseerd en wie zijn engagement is nagekomen. In ieder geval: het engagement van de Vlaamse overheid zullen we sowieso wel nakomen. We zijn daar inderdaad heel ambitieus in. Ik denk dat dat ook moet en dat daar ook ruimte voor gemaakt moet worden in Vlaanderen. 4000 hectare is misschien veel, maar ik denk dat je dat ook moet afzetten tegenover de andere duizenden hectares die ingenomen worden voor andere doelen. We moeten alles dus ook wat in perspectief bekijken.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. Zoals ik zonet al aangaf, is het heel mooi om doelstellingen te stellen, maar we moeten toch ook kijken dat we niet raken aan bevestigde gebieden voor landbouw en voor wonen. Bevestigd is bevestigd. Maar er zijn zeker nog wel plaatsen waar er toch bebost kan worden. U zegt terecht dat u drempels wilt wegnemen. We wachten dus af.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord. Ik wil even reageren op collega De Bruyn, die het had – ik weet niet of dat voor mij bedoeld was – over de verbazing bij iemand die veel hectaren met groenbestemming bezit die niet bebost zijn. Als dat gaat over mijn eerste vraag, collega, dan wil ik toch wel duiden dat dat geen verbazing is maar dat dat net de realiteitstoets is die ik in dezen wil vragen.

We weten allemaal op welke manier het gewestplan tot stand is gekomen. We weten dat daar bestemmingen zitten terwijl er een heel ander gebruik is. Vandaar dat een screening in dezen noodzakelijk is om te kunnen bepalen en een beeld te kunnen hebben van wat er eigenlijk realistisch zou kunnen zijn. En vooral ook wat gewenst zou zijn om daar eventueel naar bebossing te kunnen overgaan. Als je natuurlijk de bestemming mee hebt, lijkt het wel logisch om een screening te doen.

Wat betreft de mestrechten waar u naar verwees, wil ik wel de bezorgdheid meegeven, minister, dat we vooral als overheid in dezen moeten opletten dat we

natuurlijk betrouwbare partners blijven. Als we iets afspreken moeten we zorgen dat we niet in conflict komen met onze eigen afspraken.

Ik wil afsluiten, minister, dat het belangrijk is dat we snelheid kunnen maken, maar ook dat we aan een draagvlak kunnen werken. Ik denk dat het belangrijk is om de focus toch nog meer te leggen op enerzijds de instandhoudingsdoelstellingen die bereikt moeten worden en anderzijds ook de ruimtelijke oefening waar we respect voor moeten hebben.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de toepassing van de ministeriële instructie naar aanleiding van de weigering van de vergunning voor de gascentrale van Tessenderlo – 388 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik heb een vraag voor u over de toepassing van de ministeriële instructie.

Zaterdag 16 oktober 2021 maakte u bekend dat u de vergunning voor de gascentrale in Tessenderlo weigerde. Een van de argumenten is dat de uitstoot van de centrale niet zou voldoen aan de ministeriële instructie. Nochtans gaf het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) een positief advies voor het vergunnen van deze installatie op basis van die ministeriële instructie.

De ministeriële instructie focust zich voor industriële processen enkel op stikstof-oxiden (NOx). In een voetnoot wordt de koppeling gemaakt tussen NOx en ammoniak (NH3) bij toepassing van NOx-reducerende technieken. Er wordt gesteld dat dit kan leiden tot een 'beperkte' toename van ammoniak. In dit geval is geen individuele passende beoordeling noodzakelijk maar kan een beoordelingskader voor industriële NOx-emissies toegepast worden.

Nu argumenteert u, minister, het afwijzen van de vergunning met het ontbreken van een passende beoordeling. Graag had ik het volgende van u vernomen.

Hoeveel vergunningen voor industriële processen die onder het toepassingsgebied van de ministeriële instructie vallen werden verleend? Welke daarvan gaan over NOx-uitstoot of NH3-uitstoot en bij welke is het een combinatie van NOx en ammoniak? Welke werden verleend door de deputaties en door uzelf?

Hoeveel vergunningen ondanks een positief advies van het ANB zijn niet vergund door het niet voldoen aan de ministeriële instructie?

Hoeveel vergunningen voor industriële processen zijn niet vergund door het ontbreken van een passende beoordeling voor de depositie van ammoniak sinds de lancering van de ministeriële instructie?

Bent u van oordeel dat de instructie duidelijk genoeg is als het ANB een positief advies geeft en u een negatief advies? Hebt u stappen ondernomen om dit te verduidelijken? Kunt u aangeven voor welke uitstoot ammoniakemissies niet langer als beperkt beschouwd worden en waarvoor volgens u dus een individuele passende beoordeling noodzakelijk is?

De voorzitter: Minister Zuhail Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het Omgevingsloket houdt nog geen gestructureerde basisinformatie bij. Hierdoor kan mijn administratie niet op zoek gaan naar de gevraagde informatie op basis van een eenvoudige zoekopdracht. In eerste aanleg zijn er sinds de ministeriële instructie 479 beslissingen genomen door de deputatie en 163 door mij waarvoor aan het Agentschap voor Natuur en Bos advies werd gevraagd. Het Omgevingsloket houdt niet apart bij of dit over NOx of ammoniak-uitstoot gaat.

Voor 423 projecten werd door het ANB een gunstig advies afgeleverd. Daarvan werden er 32 geweigerd. De weigeringsredenen werden niet gestructureerd bijgehouden in het Omgevingsloket. Er kan dus ook niet nagegaan worden of deze door de stikstofinstructie werden geweigerd of om andere redenen. We kunnen dat niet zien.

Voor 129 projecten werd door het ANB een ongunstig advies afgeleverd. Daarvan werden er 26 geweigerd. De weigeringsredenen werden door het Omgevingsloket niet gestructureerd bijgehouden. De rapportering ligt ook hier moeilijk.

Wat de STEG (stoom- en gasturbine) in Tessenderlo betreft, heb ik geoordeeld dat een jaarlijkse bijdrage van meer dan 100 ton ammoniak niet als beperkt kan worden beschouwd, temeer omdat het in dezen om nieuwe emissies gaat. Welke toename in ammoniakemissie beperkt is, dient natuurlijk geval per geval te worden beoordeeld. De impact op de natuur ingevolge de stikstofdeposities van de STEG in Tessenderlo was ingevolge de ammoniakuitstoot ongeveer tien keer groter dan die van de NOx-uitstoot. De impact op de natuur was dus zeker niet beperkt. Ik vond dus dat diegene die bij het ANB het advies had verleend, de ministeriële instructie niet goed had geïnterpreteerd. De instructie zegt dat je de beide niet kunt optellen, tenzij de ammoniakuitstoot beperkt is. 100.000 kilo ammoniak-uitstoot per jaar in dit geval, dat is een vierde van het totaal. Dat is dan wel niet meer beperkt.

Dat is dan de redenering geweest om het te weigeren, op basis van het tijdelijk kader inzake stikstof, voor alle duidelijkheid. Ook voor de rechtszekerheid is dat belangrijk. Ik heb al opgemerkt dat bijvoorbeeld met betrekking tot een andere vergunning een vzw van Boerenbond in beroep is gegaan. Dat is het dossier van een vergunning voor de Fordterreinen. Ook daar hebben we het strengere kader inzake stikstof toegepast, maar is men nog niet zo lang geleden in beroep gegaan. Ik denk dat Boerenbond die vzw heeft opgericht om in beroep te gaan. Ik wil dus natuurlijk totaal geen risico's nemen wat dat betreft. Ik weet dat de ministeriële instructie heel streng is. Ook in de dossiers van de gascentrales moet men daar rekening mee houden. Je ziet dat men ammoniak en NOx heeft samengeteld, maar aan de andere kant blijkt die ammoniakuitstoot wel een vierde van de totale uitstoot te zijn. Dan kun je niet meer spreken van een beperkt aandeel. Dat is dus de reden geweest waarom we dit hebben geweigerd. Onder andere.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, als ik het goed heb begrepen, dan heeft het ANB 423 keer een positief advies gegeven en is uiteindelijk dan 32 keer de vergunning geweigerd. Het heeft 129 keer een ongunstig advies gegeven en dan is er maar 26 keer geweigerd. Dat gaat allemaal over de toepassing van de ministeriële instructie. Dat betekent dus toch eigenlijk wel dat er onduidelijkheid heerst. Die ministeriële instructie is er sinds 2 mei, denk ik. Op basis daarvan ging de vergunningsaanvrager in overleg. Hij kreeg dan een positief advies van de administratie, maar er viel dan toch een negatieve beslissing. Dat is op zich een beetje raar. Er werd verwezen naar een voetnoot. Die voetnoot zegt vooral dat de impact van zowel NOx als ammoniak in rekening moet worden gebracht, ook voor industriële installaties, want hoewel ammoniak in de industrie niet echt een

probleem is, is het inderdaad zo dat NOx voor een toename van ammoniak zorgt. Om erop toe te zien dat dat geen ongewenste gevolgen geeft, zegt men dat die emissies moeten worden meegerekend, want dat men zich niet rijk mag rekenen met NOx. Dat klopt. Of er nu een vermestend effect is voor NOx of ammoniak, dat maakt voor de natuur op zich niet uit: stikstof is stikstof. Dat dat cumulatief effect dus wordt meegerekend en opgeteld, dat is oké. Ik begrijp echter uw advies niet, want dat is hier eigenlijk ook gebeurd, en als dan blijkt dat die impact zich beperkt tot die 1 procent, dan zegt die instructie dat het oké is. Het lijkt er dus op, ook aan de hand van de cijfers die u vooropstelt, dat er toch nog heel wat onduidelijkheid is over die instructie. Er is interpretatie mogelijk. Mijn vraag is dus nogmaals: kunt u me aangeven op basis van welke criteria u die individuele afweging maakt, zoals u die nu hebt gemaakt?

Is het dan niet wenselijk om extra verduidelijking toe te voegen? Het is toch niet wenselijk dat bedrijven, vergunningsaanvragers, in overleg gaan met de administratie, dat ze een dossier voorbereiden dat perfect in orde is en een positief advies krijgen en dat er dan op het einde van de rit een 'njet' komt? Er moet dan toch een probleem zijn. Kunt u dat probleem nog eens heel duidelijk schetsen? Zult u ook de instructie verder detailleren zodat zulke verschillen in advies en uiteindelijke vergunningverlening zo weinig mogelijk voorkomen? De cijfers tonen toch aan dat er een groot verschil is tussen wat er wordt geadviseerd door het ANB en wat het kabinet uiteindelijk beslist. Het gaat toch allemaal over aspecten die te maken hebben met de stikstofdepositie, met de toepassing van de PAS-regeling (Programatische Aanpak Stikstof) en met de impact op de natuur. De administratie die daarvoor verantwoordelijk is, zou toch een streng, duidelijk en rechtvaardig advies moeten geven waarvan men verwacht dat het dan ook wordt gevolgd door de minister.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Eerst en vooral wil ik zeggen dat de administratie altijd adviezen geeft. De laatste twee jaar heb ik alleen maar gunstige adviezen gekregen over de megastallen maar ik heb die adviezen niet gevolgd. Toen vond u dat goed, denk ik. Waarom heb ik ze niet gevolgd? Omdat ik wist dat er een groot probleem met stikstof zou zijn en het Stikstofarrest heeft me ook gelijk geven. Nochtans waren verschillende administraties altijd heel positief. Het woord zegt het zelf: een advies is een advies om te adviseren. Het is aan de minister om knopen door te hakken en om de verschillende adviezen samen te brengen. In dit dossier was er ook ergens een ongunstig advies over een waterproblematiek.

Ik hoop toch snel tot een definitief kader te komen rond de PAS. Ik besef ook wel dat het tijdelijk kader heel streng is. De administratie geeft voor heel wat dossiers adviezen, maar het is toch belangrijk om te zeggen dat het ANB soms ongunstig adviseert, niet door onduidelijkheid van instructies, maar wel omdat er in sommige dossiers ook te weinig informatie is.

Het is hier helemaal niet onduidelijk. We hebben er met het kabinet heel wat tijd aan gespendeerd, met de beste juristen. U kent hen ook, mevrouw Schauvliege. De instructie is dus goed en duidelijk. Het woord 'beperkt' is toch heel duidelijk. Misschien dat de administratie een vierde van de totale uitstoot beperkt vindt, maar ik niet. Ik denk dat dat helemaal niet als beperkt kan worden gezien. Ik heb inderdaad met alle adviezen de knoop doorgehakt.

Ik ga hier het debat niet voeren over de wettigheid van een weigeringsbeslissing. De aanvrager kan altijd in beroep gaan en dan zal de rechter zich moeten uitspreken, maar ik ben wel zeker van mijn zaak.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u spreekt over de weigering voor de megastallen. Wij hebben u daarin gesteund. Het was op basis van een oude PAS-regeling die helemaal niet zo streng was.

U hebt nu zelf een tijdelijke strenge instructie opgemaakt. Iedereen verwacht dat, als die wordt gevolgd, de aanvraag oké is. Dat blijkt niet het geval te zijn. Het lijkt op een beleid 'à la tête du client'. U maakt een strenge instructie waarin u omschrijft wat er kan en wat er niet kan. De administratie en de vergunnings-aanvrager gaan er mee aan de slag. Een ministeriële instructie is op zich al een wankel juridisch instrument en heeft eigenlijk geen rechtszekere basis. Als u daarvan dan ook nog eens gaat afwijken, dan wordt elke vergunning aanvechtbaar.

Ik maak me daar zeer ernstige zorgen over. Het lijkt erop dat u 'duim omhoog, duim omlaag' toepast en dat het een beetje afhankelijk is van uw humeur van die dag. Het lijkt me echt geen goed idee om op basis van onduidelijke uitspraken vergunningen te weigeren.

Wij vragen een duidelijk kader, zo snel mogelijk een rechtszekere basis, en in afwachting daarvan, een toepassing van de ministeriële instructie zonder afwijking. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Daarover gaat het, minister. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.